اعتقاد ـ اقتصاد

اهل السنة والجماعتننك اعتقادلرینی هم یتمش ایکی بد مذهبلرننك
اعتقادلرینی بیان ایدر

دملا عارف الله هم محمد عارف صالحیلری ننك طلبه‌سندن شاکرجان بن اسد الله
ابو عبد الواحد التکوی ننك آثارندن

طبع اولندی قزانده مطبعهٔ کریمیه‌ده کندی مصارفی ایلان ۱۳۱۸ سنه
۲۵ غنوار ۱۹۰۱ سنهٔ میلادیه

بوکتاب باصلماقینه پیطربورغ سینزوری طرفندن رخصت ویرلشدر ۲۶نجی ایوننده
۱۹۰۰ نجی یلده

Дозволено цензурою. С.-Петербургъ 26 іюня 1900 года.

Типографія Торговаго Дома Братьевъ КАРИМОВЫХЪ въ Казани.

رب یسر وتمم بالخیر

بسم الله الرحمن الرحیم

الحمد لله رب العالمین والصلوة والسلام علی رسوله وعلی آله محمد صلی الله علیه وسلم هر کم اوچون اوّل بلوتیشلی بولغان نرسه الله تعالی هم آننڭ صفتلاری‌در صونکره اعتقادنی صاقلاب دین‌علملریدر ــ بزلرهر قایومز الله تعالی‌نڭ سیوکلی قللرینه حساب ایدلدکمز اوچون الله تعالی‌گه کوب شکر قیلوچیلق برله طاقتسزمز بزلرنی الله تعالی دین لرننڭ آراسنده آرتق هم‌مقبول بولغان اسلام دیننده‌ن قیلدی ــ هم پیغمبرلرننڭ آرتوغراق محمد صلی الله علیه وسلام‌ننك امتندن قیلوب کتابلرننك شریفره‌گی قرآن آننك برله عمل ایتوچیلردن قیلدی هم اعتقادده کامل پاك بولغوچی اهل السنة والجماعت مذهبندن قیلوب عملده دورت امام‌ننك آرتوغراق امام اعظم آننك مذهبندن قیلدی ــ رسولمزننك اعتقاد طرفندان امتی یتمش‌اوچکه بولنوب یتمش ایکی اوتقه تیوشلی بولدی بزلرنی اوتقه تیوشلی بولماغان ناجیه بولکندن قیلدی بس بزلر هرقایومز الله تعالی‌گه اوشبو نرسه‌لرننك شکرندن عاجز بولوب طاقت وقوتمز بولدوغچه قللقده بولمق تیوشلیدر الله تعالی قوشقانلارنی اشلب طیغانلر وندان طیولمق بزلرگه فرض اشدر ــ الله تعالی بزلرنی دنیاده

اوزی‌نینك رزق توراتورغان اوروىلری ایله تربیه ایتوب صونکره قللق ایتساك آغرتده‌اجاحفه کرتوب منکو راحنده قالدوروور الله تبارك وتعالی توفیق هدایت بیروب ایمان اوزه‌ره ثابت ایتوب جنتلی قیلغای ایدی هم اوزونی کوروونی نصیب ایتوب منکوراحتلی قیلغای ایدی آمین بحرمة سیدالمرسلین (الحمدلله‌رب العالمین)

الله تعالی

الله‌تعالی همیشه بار بولوب بارلغینینك اوّلی بولمادوقی کبی آخری‌هم‌بوقدور بردر هرنرسه‌گه‌کچی یتکوچی هربرکالات صفتلرنینك هم‌کورکام بولغوچی اسملرنینك ایاسی تیکداشی بولمغان برذاتدر بزلرنی هرقایومزنی ایذکو ویاوزلرومزنی بای هم جارلیلرومزنی اولوغ وکیچیلرمزنی عقللی وعقلسزلرومزنی یوقدان بار ایتوب دنیاغه چقاروچی برالله‌تعالی‌در دنیاغه چقدقزدان اولك آنامزنینك قارنونده‌تربیه ایتوب صونکره دنیاده اوزی یاراتقان جیرنینك‌اوستنده هم‌کوکنینك آستونده کندزده‌قیاشی‌نینك یاقتیسنده ویلوسنده تربیه‌ایتوب کیچ‌نینک قاراڠو لقنده‌یلدزلرایله هم آی‌ایله بزلرنی یاقتورتوب اوزی‌نینك اختیاری ایله بزلرگه رزق بیروب تربیه ایتکوچیدر هرتورلی حیوانلرنی بزنینك فائده‌مزه‌یاراتوب آلارنی بزنینك قلمزکبی ایتوب بیندی زوور حیوانلرنی بزدن قورقغوچی ایتکاندر آتامز آدم علیه السلامنی آدملردن اولوك یاراتوب بزلرنی آتنینك بالالاروندان قیلدی هم الله‌تعالی قایو زمان‌نینك خلقینه اوزی‌نینك طرفندان برتورلی حکملر بیروب وقایولرینه باشقه‌تورلی حکملربیردی آتنك‌طرفندان بیرلش حکملرنی دین هم شریعت دیوب آتالوتدی اول حکملرگه اشانوب قوشغانلرونی اشلب طیغانلروندان طییولونی اسلام دیوب آتالوندی الله تعالی اوزی‌نینك طرفندان حکملرنی شول زمان‌نینك اوزلرینینك آراسندان برکشیگه بیردی اول‌کشینی پیغمبر دیبولور الله‌تعالی حکملرنی پیغمبرلرگه

رب يسر وتمم بالخير

بسم الله الرحمن الرحيم

الحمد لله رب العالمين والصلوة والسلام على رسوله وعلى آله محمد صلى الله عليه
وسلم هر كم اوچون اوّل بلوتيشلى بولغان نرسه الله تعالى هم آننك
صفتلارى‌در صونكره اعتقادنى صاقلاب دين‌علملريدر ـ بزلر هر قايومز
الله تعالى‌ننك سيوكلى قللرينه حساب ايدلدكمز اوچون الله تعالى‌كه كوب
شكر قيلوجيلق برله طاقتسزمز بزلرنى الله تعالى‌دين لرننك آراسنده
آرتق هم‌مقبول بولغان اسلام دينندان قيلدى ـ هم پيغمبرلرننك
آرتوغراق محمد صلى الله عليه وسلام‌ننك امتندن قيلوب كتابلرننك
شريفره‌كى قرآن آننك برله عمل ايتوچيلردن قيلدى هم
اعتقادده كامل پاك بولغوچى اهل السنة والجماعت مذهبندن قيلوب عملده
دورت امام‌ننك آرتوغراق امام اعظم آننك مذهبندن قيلدى ـ
رسولمزننك اعتقاد طرفندان امتى يتمش‌اوچكه بولنوب يتمش ايكى اوتقه
تيوشلى بولدى بزلرنى اوتقه تيوشلى بولماغان ناجيه بولسكندن قيلدى بس
بزلر هر قايومز الله تعالى‌كه اوشبو نرسه‌لرننك شكرندن عاجز بولوب طاقت
وقوتمز بولدوقچه قللقده بولمق تيوشليدر الله تعالى قوشقانلارنى اشلب
طيغانلر وندان طيولمق بزلركه فرض اشدر ـ الله تعالى بزلرنى دنياده

اوزی‌نڭ رزقی توراتورغان اوروںلری ایله تربیه ایتوب صوڭره قلاق ایشتاك آغرتدماچاحنه کرتوب منکو راحتده قالدورور الله تبارك وتعالی توفیق هدایت بیروب ایمان اوزه‌ره ثابت ایتوب جنتلی قیلغای ایدی هم اوزونی کوروونی نصیب ایتوب منکوراحتلی قیلغای ایدی آمین بحرمة سیدالمرسلین (الحمدلله رب العالمین)

الله تعالی

الله تعالی همیشه بار بولوب بارلغینڭ اوّلی بولمادوقی کبی آخری هم بولمدور بردر هیچ نرسه‌گه کچی یتکوچی هر برکمالات صفتلرنڭ هم کورکام بولغوچی اسملرنڭ ایاسی تیکداشی بولمغان برذاتدر بزلرنی هر قایومزنی ایذکو ویاوزلرومزنی بای هم جارلیلرومزنی اولوغ وکچیلرمزنی عقللی وعقلسزلرومزنی یوقدان بار ایتوب دنیاغه چغاروچی برالله تعالی‌در دنیاغه چققدزدان اولك آنامزنڭ قارنونده تربیه ایتوب صوڭره دنیاده اوزی یاراتقان جیرنڭ اوستنده هم کوکنڭ آستونده کندزده قیاشی‌نڭ یاقتسنده ویلوسنده تربیه ایتوب کیچ‌نڭ قاراڭغولقنده یلدزلر ایله هم آی ایله بزلرنی یاقتورتوب اوزی‌نڭ اختیاری ایله بزلرگه رزق بیروب تربیه ایتکوچیدر هر تورلی حیوانلرنی بزنڭ فائده‌مزه یاراتوب آلارنی بزنڭ قلمز کبی ایتوب بیندی زور حیوانلرنی بزدن قورقغوچی ایتکاندر آتامز آدم علیه السلامنی آدملردن اولوك یاراتوب بزلرنی آنڭ بالالاروندان قیلدی هم الله تعالی قایو زمان‌نڭ خلقینه اوزی‌نڭ طرفندان برتورلی حکملر بیروب وقایولرینه باشقه تورلی حکملر بیردی آنڭ طرفندان بیرلمش حکملرنی دین هم شریعت دیوب آتالوندی اول حکملرگه اشانوب قوشغانلرونی اشلب طیغانلروندان طییولونی اسلام دیوب آتالوندی الله تعالی اوزی‌نڭ طرفندان حکملرنی شول زمان‌نڭ اوزلری‌نڭ آراسندان برکشیگه بیردی اول کشینی پیغمبر دیبولور الله تعالی حکملرنی پیغمبرلرگه

اوزی‌ننك رزقی توراتورغان اورونلری ایله تربیه ایتوب صونکره قلاق ایشاك آغرتده‌اجاجدنه کرتوب منکو راحتده قالدورور الله تبارك وتعالی توفیق هدایت بیروب ایمان اوزەره ثابت ایتوب جنتلی قیلغای ایدی هم اوزونی کورونی نصیب ایتوب منکوراحتلی قیلغای ایدی آمین بحرمة سیدالمرسلین (الحمدلله رب العالمین)

الله تعالی

الله تعالی همیشه بار بولوب بارلغیننك اوّلی بولمادوقی کبی آخری‌هم‌بوقدور بردر هر نرسه‌گه‌کچی یتکوچی هر برکالات صفتلرننك هم کورکام بولغوچی اسملرننك ایاسی تینکداشی بولمغان برذاتدر بزلرنی هرقایومزنی ایذکو ویاوزلرومزنی بای هم جارلیلرومزنی اولوغ وکچی‌لرومزنی عقللی وعقلسزلرومزنی یوقدان بار ایتوب دنیاغه چغاروچی برالله تعالی‌در دنیاغه چقدقزدان اولك آتامزننك قارنونده‌تربیه ایتوب صونکره دنیاده اوزی یاراتقان جیرننك‌اوستنده هم کوکننك آستونده کندزده قیاشی‌ننك یاقتیسنده ویلوسنده تربیه‌ایتوب کیچ‌ننك قارانغولقنده‌یلدزلرایله هم آی‌ایله بزلرنی یاقتورتوب اوزی‌ننك اختیاری ایله بزلرگه رزق بیروب تربیه ایتکوچیدر هرتورلی حیوانلرنی بزننك فائده‌مزه یاراتوب آلارنی بزننك قلمز کبی ایتوب بیندی زور حیوانلرنی بزدن قورقغوچی ایتکاندر آتامز آدم علیه السلامنی آدملردن اولوك یاراتوب بزلرنی آننك بالالاروندان قیلدی هم الله‌تعالی قایو زمان‌ننك خلقینه اوزی‌ننك طرفندان برتورلی حکملر بیروب وقایولرینه باشقه‌تورلی حکملر بیردی آننك‌طرفندان بیرلمش حکملرنی دین هم شریعت دیوب آتالوندی اول حکملرگه اشانوب قوشغانلرونی اشلب طیغانلروندان طیولونی اسلام دیوب آتالوندی الله تعالی اوزی‌ننك طرفندان حکملرنی شول زمان‌ننك اوزلری‌ننك آراسندان برکشیگه بیردی اول‌کشینی پیغمبر دیولور الله‌تعالی حکملرنی پیغمبرلرگه

کیتوروچی جبرائل اسملی فرشتهایدی الله تعالی طرفندان بیرلمش حکملرنی شول پیغمبر اوزی تنك خلقینه اوراتوب خلقنی شول حکملر ایله عمل ایتوکه اندار ایدی الله تعالی کونکلرینه توغری یولده بولوتی تقدیر ایتدکی اوچون صالـه اول کشیلر بو پیغمبرتنك اندادکی یولینه کروب الله تعالی تنك رحمتینه ایرشدیلر اما الله تعالی کوندرولونی بیرمکان کشیلر پیغمبرکه قارشولق قیلوب اول حکملرنی قبول ایتمانچه الله تعالی تنك آچیقلی بندهلرندن بولوب قایولرونی الله تعالی دنیاده هم هلاك ایتدی نوح علیه السلام قومی شکللی طوفان یعنی جیر یوزونده صوتولوب هلاك بولدیلر موسی علیه السلام قومی نیل دریاسنه باتوب هلاك بولدیلر وقایولرونی الله تعالی دنیاده هلاك ایتمانچه اوزی تلاکان وقتینهچه قالدوردی الله تعالی تنك طرفندان کیتورلـکان حکملرکه کونکل برله اوشانوب تل برله ایتونی ایمان دیولور ایمان تنك عربچهسی اقرار باللسان و تصدیق بالقلب بما جاءبه من عندالله محمد رسول الله (معناسی) بزتنك پیغمبرمز محمد علیه السلام الله تعالی تنك طرفندان کیتورکان نرسهنی کونکل برله اشانوب تل برله ایتمک در دیکان سوز ایمانده ایکی تورلی نرسه برله بروتلور برسی تل آننك برله ایتولوردخی برسی کونکل آننك برله اشانولور آدملر قاشنده کشینی ایمانلی دیوب حکم ایتولور گواهلق سوزلرینی ایتوبرله اول سوزلر اوشبولاردر (اشهدان لا اله الا الله واشهدان محمدا عبده ورسوله) (معناسی) گواهلق بیرهمن درستلکده تیوشلی بولوب قللق ایدلمش ذات یوقدر مگر الله تعالی گنه دخی گواهلق بیرهمن درستلکده محمد علیه السلام الله تعالی تنك قلی دخی بیرلمش پیغمبریدر دیمك اوشبو سوزلرنی عربچـه کلمة الشهادة دیولور ایمان ایکی تورلیدر ایمان اجمالی هم ایمان تفصیلی ایمان اجمالی قسقهچه جیوب ایمان کیتر ومعناسندهدر ایمان تفصیلی آیوروب آیوروب اشانو معناسندهدر ایمان اجمالی برله عربچه اشانو آمنت بالله کما هو باسمائه و صفاته وقبلت جمیع احکامه (ترکیچهسی) اشاندوم الله تعالی گه بارچـه صفتلرینتك هم اسملرینتك بولغان روشلری نیچکدر شول روشده دیوب دخی قبول ایتدم الله تعالی تنك بارچه حکملرینی (ایمان تفصیلی تنك عربچهسی)

آمنت

آمنت بالله وملائکته وکتبه ورسله والیوم الآخر والقدر خیره وشره من الله تعالی والبعث بعد الموت (ترکیچه‌سی) اشاندوم الله تعالی گه دخی الله تعالی ننك فرشته‌لرینه دخی الله تعالی ننك کتابلارینه دخی الله تعالی ننك یبرلمش پیغمبرلرینه دخی اشاندوم آخرت کنینه دخی اشاندوم یخشیلق دخی یاوزلق تقدیرلری الله تعالی دن بولوغه دخی اشاندوم اولگاندین صونك قوبارولوغه اشانو تیوشلی بولغان نرسه‌لرنی مؤمن به دیولور اوشبو نرسه‌لرگه اشانوب ایمان کیتورگان کشینی مؤمن هم مسلمان دیولور

الله تعالی گه اشانو ننك روشی

الله تعالی بار برهم تینکداشی یوقدور هر برکورکام صفتلرننك هم اسملرننك ایاسیدر همیشه بار بولوب اوّلده هم یوق بولمغان آخرده هم یوق بولاچاق توکلدر

الله تعالی ننك بارلغینه دلیل

قرآن شریفده افی الله شك فاطر السموات والارض آیتیدر (ترکیچه‌سی) جیر برله کوکلری یاراتوچی الله تعالی ده شك بارمی البته یوق آننك اوچون جیر برله کوکلرنی کوزلرمز برله کوروب تورامز هم آلارغه بریاراتوچی کیراك بولوب آلارنی یاراتوچی برذات بارلغی معلومدر الله تعالی ننك بار بولمق تن هم جان ایله توکلدر بلکه اوزینه تیوشلی برصفت اوزه‌ره‌دور هیچ بر اوروننده توکلدر .

الله تعالی ننك برلکینه دلیل

الله تعالی نی اوچ نرسه‌ده برلك تیوشلیدر وجوب الوجودده خالقیتده معبودیتده وجوب الوجود بارلغی اوزوندن کیلگان بولوچیلقده دیمك خالقیت یوقدان بار ایتوچی بولمق معناسنده معبودیت قللق قیلنمش بولماق معناسنده

﴿ وجوب الوجودده برلكينه دليل ﴾

قرآن شريفده قل هو الله احد آيتيدر (معناسى) ايت سين اى محمد اول الله تعالى بردر ديمك

﴿ وجوب الوجوده برلوننك روشى ﴾

الله تعالى دن باشقه اوزلكندن اوزى بار بولغان ذات يوق هر نرسه بار بولووندە الله تعالى گه محتاج

﴿ خالقيتده برلگينه دليل ﴾

قرآن شريفده لو كان فيهما آلهة الا الله لفسدتا آيتى (معناسى) اگر جير برله كوكلرده برالله‌دان باشقه كوب الله‌لار بولسه ايدى جير برله كوكلر شيكسز بوزوق بولورلر ايدى بوروشده تزك بولماسلر ايدى جيرهم كوكلر تزك بس الله تعالى ده برگنه بولادور اگر ايكى الله بولسه ايكسيده برروشده قدرتلى بولسه شولارننك برسى ايكنچسينه قارشولق قيلورغه‌گچى يتارمى يوقمى اگر يتسه برسى جينكلوب آنسى الله بولا آلمى‌در اگر قارشولقغه‌گچى يتماسه گچى يتمكانى الله بولا آلمى آننك اوچون الله بولغان ذات هر بر نرسه‌گه گچى يتوب‌نى نرسه‌نى تلاسه شونى بولدور مالىدور

خالقيتده برلوننك روشى الله تعالى دن باشقه يوقدان بار ايتوچى ذات يوق هر نرسه‌نى الله تعالى يوقدان بار ايتمشدر

﴿ معبوديتده برلگينه دليل ﴾

و الهكم اله واحد آيتيدر (تركيجه‌سى) سزننك قللق ايدلمش ذاتكز بر بولغوچى قللق قيلنمش ذاتدر

﴿ معبوديتده برلوننك روشى ﴾

الله‌دن باشقه ذات تيوشلى بولوب قللق قيلنماس

الله

الله تعالی ننك تینكداشی بولماوغه دلیل

قرآن شریفده لیس كمثله شیء آیتیدر (معناسی) الله تعالی ننك اوخشاشی هیچ نرسه یوقدور دیمك

الله تعالی ننك صفتلاری

الله تعالی ننك ذاتنده بولغان صفتلرونی ذاتیه دیلور اشنده بولغان صفتلرونی فعلیه دیرلر

ذاتیه صفتلاری ایكی تورلی

برسی ذاتیه ثبوتیه ایكنچیسی ذاتیه اعتباریه ثبوتیه صفتلری سیكزدر حیاة ــ قدرة ــ علم ــ سمع ــ بصر ــ اراده ــ كلام ــ تكوین

حیاة تركلك معناسنده‌در بو صفت بولغان ذاتنی حی دیولور ترك معناسنده الله تعالی ننك تركلكی بزننك كبی تن جان ایله انادان توغویاش بولو قارنایو اوزوندن ایكنچی نرسه توغو آشاو اوچو تریلو دخی اولو ایله توكلدر بلكه اوزینه تیوشلی برصفتدر

قدرة كچ یتو معناسنده بو صفت بولغان ذاتی قادر دیولور كچی یتوچی معناسنده كچی یتكی بزننك كبی قوت ایله توكلدرهم قورال ایله توكلدر بلكه اوزینه تیوشلی بر صفت ایله هر نرسه‌كه كچی یتار كچی یتمكان نرسه‌سی یوقدور

علم بلو معناسنده بوصفت بولغان ذاتی عالم دیولور بلگوچی معناسنده‌در بلمكی بزننك كبی عقل هم ذهن ایله توكلدر بلكه اوزینه تیوشلی برصفتدور هر نرسه‌نی بلور بلمكان نرسه‌سی یوق یراقده‌غی ویاقونده‌غی نرسه‌نی برابر بلور

سمع اشتو معناسنده بوصفت بولغان ذاتی سمیع دیولور اشتكوچی معناسنده اشتمكی بزننك كبی قلاق ایله توكلدر اوزینه موافق برصفتدور .هر نرسه‌نی یراقنی ویاقننی برابر اشتور

بصر كورو معناسنده بوصفت بولغان ذاتی بصیر دیولور كورگوچی

معناسنده‌در کورمکی بزننك کبی کوز ایله توکلدر اوزینه تیوشلی برصفتدور هر نرسه یراق ویاقوتی برابر کوورکورمکان نرسه‌سی بولماس
اراده تلاو معناسنده‌بوصفت بولغان ذاتی مریددیبولور تلاکوچی معناسنده‌در تلامکی بزننك کبی توکلدر بلکه اوزینه تیوشلی برصفتدور هر نرسه‌نی تلار تلاکانی بولمی قالماس

کلام سوزلشو معناسنده بوصفت بولغان ذاتی متکلم دیولور سوزلشکوچی معناسنده‌در سوزلشمکی اوزینه تیوشلی برصفتدور بزننك سوزلشماکز کبی تاوش هم حرفلردن یاصالغان سوزایله توکلدر بلکه اوزینه موافق سوز ایله سویلر قرآن الله تعالی‌نك سوزیدر

تکوین بولدورماق معناسنده‌بوصفت بولغان ذاتی مکون دیبولور بولدوروچی معناسنده‌بولدورماقی بزننك کبی قورال‌لرن قوتلری ایله توکلدر بلکه کن دیك ایله‌درنی نرسه‌نی بول‌سین دیسه‌اول نرسه شول زمان بولور کن بول‌سین معناسنده‌موندان معلوم بولدی بزنك‌بار بولماقز ایکی حرفدن ایکان برسی کاف وبرسی نون کن دیمکدن.

﴿ اعتباریه صفتلاری ﴾

وجود وحدانیت قدم بقــاْ قیام بنفسه مخالفت للحوادث

وجود بار بولمق معناسنده وحدانیت یالغزلق معناسنده قدم بار لغیننك اوّلی یوق معناسنده‌بقاه بار لغیننك آخری یوق معناسنده قیام بنفسه باشقه نرسه‌گه محتاج بولماو معناسنده مخالفت للحوادث یوقدان بار بولغان نرسه‌لرگه اخشاماوچیلق معناسنده

﴿ فعلیه صفتلاری ﴾

اولنورو ـ ترگزو ـ اوسدرو ـ یغمور یاغدرو ـ رزق بیرو ـ یوقدان بار ایتوشکللی‌لر بوصفتلر صانلی توگلدر حسابی توقتاولی توگلدر ذاتیه صفت برله فعلیه آراسنده آیورما اوشبو روشده ذاتیه صفتلرننك

اوزگارمکی ممکن توگلدر اما فعلیه صفتلری اوزگاروومثلا ذاتیه صفتلروندن علم بار بلو معناسنده بو صفت اوزگارسه نادانلق بلماوچیلك کیلوب الله تعالی‌نینك بلمکان وقتی بولماق کیراك بوممکن توگل هم فعلیه صفتلاوی اوزگارماسکه یارامی چونکه اوزگارماسه همیشه یغموریاغوب تورمق کیرەك یایسه هیچ یاوماسقه کیرەك آننك اوچون الله تعالی‌نینك یغمور یاغدوررو صفتی بولسه اول فعلیه صفتلردان فعلیه صفت اوزگارماسه بس یغمور یاغدررو صفتی اوزگارمینچه همیشه یغمور یاغوب توروور ایدی‌اش آلای توگل کوزمز برله کوروب تورامز .

الله تعالی‌نینك توقسان توقز اسمی باردر انشا الله تعالی بر اوروندە بیان ایدیلور . . . .

الله تعالی‌نینك فرشته‌لرینه‌ اشانو

فرشته‌لر الله تعالی‌نینك همیشه عبادتنده‌ هرقوشغا تونی‌اشلب هیچ گناه قیلماینچه ایرلك وخاتونلق صفتلری بولمغان گناهسز قللاریدور آشاماس‌واوچاـلر آنلاردان هرآدمده برده آیورولمی تورغان ایـکی فرشته باردور برسی اونك طرفده ایکنچسی صول طرفده آدم‌نینك گناهلی هم ثوابلی بولغان اشلرینی یازوب تورورلار اونك طرفده‌غیسی ایزگولکنی یازار صول طرفده‌غیسی یاوزلقلرنی یازار اونك طرفده‌غیسی‌نینك امرندن باشقه‌ صول طرفده‌غیسی هیچ یازماس اسملری کـراما کاتبین دیولور هم بوایکیدن باشقه آدم‌نینك آلدوندن وآرتوندان اونکـندان هـم صولوندان صاقلاب بروچیلری باردور بعض روایتـلرده هرآدمده یوزده آلتمش فرشته بار دیگان یغمور هم یلگه تابشرولمش فرشته‌لر باردور هر اشکه تابشرولغان فرشته باردور .

فرشته‌لرنینك اولوغلاری دورتدر آنلار پیغمبرلریدر جبرائل عزرائل میکائل اسرافیل علیهم السلام دور جبرائل علیه السلام الله تعالی طرفندان پیغمبرلرگه پیغمبرلك هم حکمـلر کیتورگاندر عزرائل علیه السلام جان آلورغه

تابشرولمشدور میکائل یغمورهم رزقلراولاشرکه تابشرولغاندور واسرافیل علیه‌السلام جان اوروهم قیامت‌ده صوراورورکه تابشرولمشدور بوقدرفرشته‌لر کوب اشلرکه تابشرولسه‌لارده اما الله‌تعالی‌نڭ امرندن باشقه هیچ اش اشلی آلماسلر مثلا یغمورغه تابشرولمش فرشته الله‌تعالی‌نڭ امریدن باشقه هیچ‌بر تامچی یغموریاغدورا آلماس مونڭ مثالی برقل بای خواجه‌سینڭ مالونی صرف ایتوکه تابشرولسه‌ده خواجه‌سی‌نڭ رخصتندن باشقه‌بردرهم هیچ کمکه بیره آلماس بوفرشته‌لر هم شونڭ کیبدر فرشته‌لر کوبدر آدملر اوچون هروقتده استغفار ایتوب تورورلار . . . .

﴿ الله‌تعالی‌نڭ کتابلارینه اشانو ﴾

پیغمبرلرگه شریعت حکملرینی بیان‌ایتوب جبرائل علیه‌السلام آرقلی ایندرگان کتابلر هرقایوسی الله‌تعالی‌نڭ سوزیدور الله‌تعالی طرفندان یوزده‌دورت کتاب ایندرلمشدوو آنلرنڭ دورتسی اولوغ‌لاردر تورات زبور انجیل هم‌قرآندور باشقه‌لاری کاغد حسابی‌ایله‌دراون‌اوتوز ایلی دیمک‌کبی بوکتابلرنڭ اینڭ آخرغسی قرآن شریفدر اوشبو کتابلرده شریعت حکملری بیان ایدلمشدور .

﴿ الله‌تعالی‌نڭ پیغمبرلرینه اشانو نڭ روشی ﴾

آدملرگه دین حکملرینی بلدرتوب حق دینگه اندااوچون یبرلمش پیغمبرلر الله‌تعالی‌نڭ گناهسز قوللاریدر بولارنڭ حسابلرونی الله‌تعالی اوزی بلور بز صانونی کیسمایںچه پیغمبرلرنی قدر بولسه شولار هرقایوسی پیغمبر دیوب اشاندق رسولمز محمدعلیه‌السلام‌دن ایکی روایت کوچرلمشدور برروایتده یوزیکرم‌دووت‌منڭ ایکنچی روایتده‌ایکی یوزیکرم‌دورت‌منڭ دیمک‌ایله اما هرقایوسونی الله‌تعالی‌غه تابشردق حسابینی بیان ایتمیچه اشاندق بوپیغمبرلردن اوچ یزده اون اوچسی رسول اسمنده‌در رسول دیوب یانکا شریعت برله یبرلمش پیغمبرنی‌ایتولور قرآن شریفده شیکسز بولغان یکرم‌بش پیغمبرنڭ اسمی باردور .

آدم ـ ادریس ـ نوح ـ هود ـ صالح ـ ابراهیم ـ
اسحاق ـ اسمعیل ـ یعقوب ـ یوسف ـ شعیب ـ لوط
ـ زکریا ـ موسی ـ هارون ـ داود ـ سلیمان ـ الیاس
ـ ایوب ـ الیسع ـ ذوالکفل ـ یحیی ـ یونس ـ عیسی
ـ محمد صلی الله علیه والسلام (علیهم السلام اجمعین)

عزیز ـ لقمان هم ذوالقرنین قرآن شریفده اسملری بولسهده قایو عالملر پیغمبر وقایولاری ولی دیوب اختلافلی بولدوقدان الله تعالی بلوردیوب پیغمبر دیوبدههم ولی دیوبده کیسوب ایتمیز بلکه الله تعالی قاشنده نیچکدر شول روشده اشاندق دیز بو پیغمبرلردن سیکز پیغمبرگه کتابلر بیرلمشدور ـ آدم ـ شیث ـ ادریس ـ ابراهیم ـ موسی ـ داود ـ عیسی ـ محمد صلی الله علیهم لرگه آدم علیه السلامگه اون کاغد ـ شیث علیه السلامگه ایللی کاغد ـ ادریس علیه السلامگه اوتوز کاغد ـ ابراهیم علیه السلامگه اون کاغد ـ موسی علیه السلامگه تورات ـ داود علیه السلامگه زبور ـ عیسی علیه السلامگه انجیل ـ محمد علیه السلامگه قرآن

﴿ پیغمبرلرنڭ حقنده بش تورلی ترسهنی بلمك واجب ﴾

صدق ـ امانة ـ تبلیغ ـ فطانة ـ عصمت

صدق درست سوزلی بولمق معناسنده پیغمبرلر هیچ یالغان سویلامگانلر
امانة اشلرنده خیانت ایتماولری هیچ اوروندە خیانت ایتمگانلر
تبلیغ الله تعالی طرفندان بیرلمش حکملرنی بندهلرگه ایرشدرو
فطانة عقللی ایاسی بولو عقللی بولغانلر هم اوتکن ذهنلی بولغانلر
عصمت گناهسزلق معناسنده پیغمبرلر هرقایوسی گناهسز بولغانلر

پیغمبرلرنینک اوّلی آدم علیه السلام اخری محمد صلی الله علیه وسلمدر آنینک شریعتی اوزوندن اولوککی پیغمبرلرنینک شریعتلرینی بتوروب اوزینینک شریعتی قیامتکه چه قالاچاقدور پیغمبرلر هرقایوسی آدم علیه السلام ننک اوغللاریدر یعنی هر برسی آدم جنسندندر فرشته هم باشقه جنسدان توکللردر . . . . .

﴿ آخرت کنینه اشانوننک روشی ﴾

دنیا اوّلده یوق بولوب صونکره الله تعالی باراتوب باربولوب توردقی کبی آخرده ینه یوق بولاچاقدر دنیا بتدکدن صونکره آخرت کنی دیولور هر نرسه یوقدان باربولسه اول نرسه هم صونکره یوق بولور هر جان اياسی اولوب یوق بولاچاقدور قرآن شریفده كُلُّ نَفْسٍ ذَائِقَةُ الْمَوْتِ آیتی دلیلدر معناسی هرجان ایاسی اولومنی تاتوغوچیدر دیمك اولدکی صونکینده آدم قبرگه قویولور صونکره ایکی فرشته الله تعالی ننك امری برله قبرگه کروب بو آدمنی اولتورتوروب بننك کم پیغمبرنك کم دیننك نیندای دین دیوب اوچ نرسه‌دن صورارلار اگر اولوك یخشی آدم بولسه ربم الله ـ پیغمبرم محمد صلی الله علیه وسلم دینم اسلام دینی دیوب جواب بیروب صونکره راحتده قالور الله تعالی تلاگکان نعمتلر برله نعمتلنور اگر اولوك ایمانسز بولسه (العیاذ بالله) یایسه یاوز بولسه فرشته صوراغان نرسه‌لرننك هرقایوسینه بلمیم دیوب جواب بیردکده فرشته‌لر الله تعالی ننك امری ایله عذاب ایتارلر هم قبر قصار ایکان الله تعالی جینکلاك بیرسون هرقایومزغه اول فرشته‌لرنینک اسملری برسی منکر برسی نکیردر بیك قورقنجلی صورتده بولوب قورقتوب کیلورلر ایکان قبرده صراو بولوغه دلیل رسولمزننك سوزیدر اذا قبر المیت اتاه ملکان ازرقان عیناهما یقال لاحد هما النکیر وللآخر المنکر فیسئالان العبد عن ربه وعن دینه وعن نبیه (الحدیث) معناسی رسولمز محمد صلی الله علیه وسلم ایتکان هرقیچان اولوك قبرگه قویولمش بولسه اول

اولوککه

اولوککه ایکی کوزلری چاغر بولغان فرشته کیلور آلارننك برسینه نکیر ایکنچیسنه منکر دیبولور مونننك صونکنده بوایککی فرشته صورارلار بوقدان ربسندن دنی دینندن دنی پیغمبرندن بس موندان معلوم بولدی قبر اوچنده سؤال بولوچیلق

قبرده عذاب بولوغه دلیل رسولمز محمد صلی الله علیه وسلم ایتکان استنزهوا عن البول فان عامة عذاب القبر منه دیوب (معناسی) بولدن پاکلانونی استه نکر سز آننك اوچون قبر عذابیننك کوبراکی بولدن‌در دیمك

﴿ قبرده نعمت بولوغه دلیل ﴾

رسولمزدن القبر روضة من ریاض الجنة او حفرة من حفر النیران (معناسی) قبر جنت باغچه‌لاروندن بر باغچه دریاسه اوت چقرلاروندان برچقردور دیمك جنت نعمت اورنی بس قبر جنت باغچه‌سندان برباغچه بولسه مونده‌ده نعمت بولورغه تیوشلی بولادور

﴿ تقدیرگه اشانو ننك روشی ﴾

یخشیلق هم یاوزلق هرقایوسی الله تعالی ننك خلق ایتوی هم تلاوی بر له‌در هر برنرسه‌نی یوقدان بارایتوچی الله تعالی بولدوقدان صونك شیکسز یخشیلق هم یاوزلقنی یوقدان بار ایتوچی الله تعالی بولمق تیوشلی بولادور قرآن شریفده الله تعالی ایتکان قل کل من عندالله دیوب معناسی ایتسین ای محمد یخشیلق هم یاوزلق هرقایوسی الله تعالی ننك قاشندان‌در دیمك

یخشی اشنی الله تعالی تلر هم خلق ایتار هم راضی بولور شول سببدن یخشی اش قیلوچیغه ثواب بولور اما یاوزلقنی الله تعالی تلر خلق ایتارده راضی بولماس شول سببدن یاوزلق قیلوچی عذابکه تیوشلی بولور الله تعالی ننك تلاوندان باشقه هیچ نرسه بولماس کیراك یخشیلق بولسون وکیراك یاوزلق بولسون

بعثکه اشانو ننك روشی

اوالکاندین صونك قیامت بولدقده هرکم قبرندن تورولوب قوباروولاچاقدور هربر آدم قوباروولوب چئوب الله تعالی‌نیك امری بولدوقده حساب ایدله تورغان اوروننه بارورلار شول اوروندە میزان هم صراط هم عمل دفترلری هم جنت تموغلر حاضر ایدلگان بولور

عمل دفترلری

هر کشی‌نیك دنیاده وقتده قیلغان یاوزلق ویخشیلق عمللری یازولغان دفترلرینی قوللرینه بیرولور قایوسینه آلداغی طرفندان بیرولور قایوسینه آرقه طرفندان بیرولور قایوسینه اونك طرفندان بیرولور وقایوسینه صول طرفندان بیرولور صونکره الله تبارك وتعالی تلاگان آدمکه دفترینی اوقورغه قوشار بوبنده اوقور ایزگولکلرنی بیك شاد بولوب اوقور اما یاوزلقلرده برآز ایپالوب توقتاب تورساده الله تعالی قوشقانچه اشلر هرکشینك ایزگو هم یاوز عمللری میزانده اولچانور

میزان

عمل اولچانه تورغان اولچاودر برطرفینه یاوزلقنی صالوب ایکنچی طرفینه ایزگولکنی صالوب اولچانور صونکره الله تعالی کشی استونده حقلری بولغان آدملرنی حقلارونی صراتوب آلوشدورور صونکره صراطدان اوتوکه وقت ایروشور صراط قلچدان اوتکن قلدان نچکه جهنم اوستونده اوچ منك ییللق یولدور موندان اوتکان آدم جنتکه کیتار اوته آلماغان آدم تموغغه توشار

جنت ـ تموغ

جنت برله تموغ حاضرده هم باردرر اولوکده هم دنیا یارآتولغاندان صونك بار آتنك اوچون آدم علیه السلام جنتکه کروب چیقغان هم الله تعالی

٥ نجی	اسمعیلیه	مذهبلری	اسمعیل بن جعفر الصادق غه اماملقنی اثبات ایتکانلر هم الله تعالی بارده توکل یوقده توکل بلکوچیده توکل بلموجیده توکل کچی یتوچیده توکل یتموجیده توکل دیلر
٦ نجی	اطرافیه	مذهبلری	اعتقادلری اهل السنة والجماعت اعتقادی کبی اما یرطرفده‌غی خلق شریعت حکمندن برنرسه‌نی بلماسه اول بلمکان حکمده عذرلی یعنی گناه‌لی توکل دیلر
۷ نجی	امامیه	مذهبلری	خلیفه‌لك رسول اللهدن صونك علی رضی الله عنه‌که بولوچیلقغه رسول اللهدان دلیل کورساتکانلر صحابه‌لر علی رضی الله عنه‌نی خلیفه ایتمدکلری اوچون هر قایوسی فاسق دیلر بولار نمازهم روزه توتقوچی اون ایکی منك کشی بولغانلار رسول الله بولار حقنده اوشبو سوزنی ایتکان : سزنك راکونکز آلارنك نمازی آلدونده نمازونی خور کوروب روزه‌لری آلدونده روزه‌نی خور کورور آلای بولسه‌ده ایمانلاری آلغه کیتمدی دیوب
۸ نجی	بتریه	بتر الثومی نك قومی	مذهبلرینی تابعادوم
۹ نجی	بدائیه	مذهبلری	مذهبلرینی تابعادوم
۱۰ نجی	برغوثیه	مذهبلری	الله تعالی نك قرآنی اوقولسه عرض

١١ نچی	بشریه	بشر بن المعتمر نڭ قومی معتزله نڭ زورلاروندان بولغان	بولا یازولسه تن بولادیلر تولید برله اینڭ اوّل ایتوچی در یعنی آم ایس کبیلر هر قایوسی تندن توغادیلر الله تعالی خلق ایتمی دیلر
١٢ نچی	بنانیه	بنان بن سمعان التمیمی نڭ قومی	الله تعالی کشی صورتنده هم الله تعالی نڭ جانی علی رضی الله عنه ده مونڭ صوڭنده اوغلی محمد بن الحنفیه ده مونڭ صوڭده اوغلی هاشمده حلول ایتدی دیلر
١٣ نچی	بیهسیه	ابو بیهس بن جابر نڭ قومی	تل برله ایتوب الله تعالی دخی رسول الله کیتورگان نرسه لرنی بلو ایمان بولادر کوڭکل برله اشانو کیرك توگل دیلر هر کشی اوز اشن اوزی خلق ایته در الله تعالی ایتمیدر دیلر
١٤ نچی	ثمامیه	ثمامه بن اشرس نڭ قومی	قیامتده توفراق بولوب اوردولولر اجاحنه ده تموغنه ده کرماسلر دیلر
١٥ نچی	جاحظیه	عمرو بن بحر الجا حظ نڭ قومی	جوهر نڭ یوق بولوی ممکن توگل یعنی اوزلگندن اوزی تورا تورغان نرسه هیچ یوق بولماس یاوزلق یخشیلقنی الله تعالی خلق ایتمس در بلکه قل اوزی خلق ایته در قرآن تن بر وقتده ایر بر وقتده خاتون بولوب اوروله در دیلر
١٦ نچی	جارودیه	ابو الجارود نڭ قومی	رسول الله دن صوڭك خلیفه علی رضی الله عنه بولو چیلقنه رسولمزدن حضرة علی نڭ صفتینه توغری کدوروب حدیث کوچرملر اما اسمی برله توگل

علی

			علی رضی الله عنه‌نی خلیفه ایتمدکلری اوچون هم آنکارا یارونی قویدقلری اوچون صحابه‌لرنی فاسق دیلر
١٧ نچی	جازمیه	جازم بن عاصم نتنک ایسارو چیلری	الله تعالی ایزشکو لکنی خلق ایته یاوزلقنی خلق ایتمی فاسق بالالاری جنتکه کره هم بر توغان قزلارنی ایر توغانینه نکا حلاندرو درست یوسف سوره‌سی یوق دیلر
١٨ نچی	جبائیه	ابو علی محمد بن عبد الوهاب الجبائی بصره معتزله‌لرندن	الله تعالی تاوشدان هم حرفلردن یاصالغان سوزلرنی بر جسمده خلق ایتوب شونتنک برله سیله‌شه آخرتده الله تعالی‌نی کورو یوق هر کشی اوز اشینی اوزی خلق ایته اولوغ کناه ایاسی مؤمن ده توکل فاسق ده توکل توبه‌سز اولسه منکو اوتده قالاولیلرنتنک کراماتی یوق دیلر
١٩ نچی	جبریه	جبر دیکان سوزدن آلنغان	کشی اوز اشنده اختیارسز هر اشنی الله تعالی اشلته دیلر بو جبریه ایکی تورلی اورتاچه بولغانی بار متوسطه دییولور کشی اوز اشن اوزی کسب ایده دردیلر خالصه بولغانی بار کشی نتنک اوز اشنده هیچ اختیاری یوق خلق ده ایتمی کسبده ایتمی دیلر
٢٠ نچی	جناحیه	عبد الله بن معاویه بن عبد الله بن جعفر ذی الجناحین	جان بر تندن ایکنچی تنکه کوچب یزی دیلر بر کشی اولسه آننک جانی ایکنچی تنکه کروب ایکنچی کشی

			ار بولادیلر مثلا الله تعالی نینك بیرگان جانی آدم علیه السلام دن شیث علیه السلام گه کوچدی مونینك صونکنده باشقه پیغمبرلرگه مونینك صونکنده امامارغه کیلوب علی رضی الله عنه گه هم اوچ بالاسینه نوقتاب مونینك صونکنده اوشبو عبدالله بن معاویه بن عبدالله بن جعفر ذی الجناحین گه کوچدی دیلر
۲۱نچی	جهمیه	جهمیه جهم بن صفوان نینك ایاروچیلری	آدم جانسز نرسه شکللی هیچ برکچی یوق اوزاشن خلق ده ایشی هم کسبده ایشی جنت برله تموغغه کشیلر کروب بتکاچ الله تعالی دن باشقه ذات قالماس هر قایوسی بتارلر هلاك بولورلار دیلر
۲۲نچی	حائطیه	احمد بن حائط نینك ایاروچیلری	دنیاده ایکی الله بار برسی هیچ یوق بولاچاق توکل هم یوقدان بار بولغان انسی الله تعالی یوقدان بولغانی آنسی مسیح مسیح قیامت کننده آدملرنی حساب ایتوچی دیلر
۲۳نچی	حارثیه	ابو الحارث نینك ایاروچیلری	اباضیه اینکانچه ایته لر هم کشی اوزفعلن اوزی خلق ایته در الله تعالی خلق اتمیدر هم استطاعة مع الفعل دیلر
۲٤نچی	حفصیه	ابو الحفص بن ابو المقوم نینك ایاروچیلری	اباضیه اینکانچه ایته لر ایمان برله ایمانسزلك آراسنده برنرسه بار ایمانده توکل ایمانسزلکده توکل اول نرسه الله تعالی نی تانوغانغه آدم

			مؤمن توكل اشانو يوق فاسق توكل الله نى تانى ديلر
٢٥ نچى	حمزيه	حمزه بن ادركننك ايپاروچيلرى	الله تعالى ايذگولكنى تلى ياوزلقنى تلامى ر توغان قز بالالارنى ايرتوغانينه نكاحلندرو درست يوسف سورهسى يوق فاسق بالالارى تموغغه كره ديلر
٢٦ نچى	خطّابيه	ابو الخطاب الاسدينك ايپاروچيلرى	امامار پيغمبرلر ابو الخطاب پيغمبر هم اوزلرينه قارشو كيلركه يالغان گواهلق درست كورهلر جنت تموغ يوق دنيادهغى نعمتلر جنت دنيادهغى مشقتلر تموغ ديلر
٢٧ نچى	خلفيه	خلف الخارجى نك ايپاروچيلرى	مشرك بالالارى عملسز هم شركسز تموغغه كرهلر ديلر
٢٨ نچى	خياطيه	ابو الحسن بن ابو لعمرو الخياط	مذهبلرينى تابمادوم . . . . .
٢٩ نچى	رزاميه	مذهبلرى	على رضى عنه صونكنده خليفهلك محمد بن الحنفيه گه آننك صونكنده اوغلى عبد الله غه قز توغانلرنى نامحرملرنى آلو درست الله تعالى نك صفتلرى يوقدان بار بولغان ديلر
٣٠ نچى	زراريه	زرارة بن اعين	الله تعالى نك صفتلرى يوقدان بار بولغان ديلر
٣١ نچى	زعفرانيه	مذهبلرى	الله تعالى نك سوزى الله غه باشقه الله غه باشقه نرسه يوقدان بار بولغان بس قرآنده يوقدان بار بولغان بر كشى

			قرآن بوقدان باربولغان دیسه فاسق بولا دیلر
٣٢ نجی	سَبائیه	عبدالله بن سبانڭ ایاروچیلری	ابن سبأ ایته‌در حضرة علی اولمدی هم اولتورولمدی ابن ملجم حضرت علی‌نڭ صورتی برله صورتلانمش شیطانینغه اولتردی علی رضی الله عنه بولوتده تورا کوك کوکره و آتنڭ تاوشی یاشن آتنڭ قامچیسی صونکره علی رضی الله عنه جیر یوزینه توشب عدللك برله تولتورور دیلر بولار کوك کوکره‌کان تاوشنی اشتکانده علیك السلام یاامیرالمؤمنین دیلر معناسی سیننڭ اوزه‌رونکا بولسون سلاملك ای مؤمنلرنڭ توره‌سی دیکان سوز
٣٣ نجی	شعیبیه	شعیب بن محمد	الله تعالی ایذکولکی تلی یاوزلقنی تلامی فاسق بالالاری جنکه کرور برتوغان قزنی توغان ایر بالاغه نکاحلندرو درست یوسف سوره‌سی یوق دیلر
٣٤ نجی	شیعه	مذهبلری	رسول اللهدن صونك امام علی رضی الله عنه هم امامىلق آتاوردان هم بالالاروندان اوتمی دیلر
٣٥ نجی	شیبانیه	شیبان بن سلمه	تقدیر یوق جبر دیلر
٣٦ نجی	صالحیه	صالح نڭ ایاروچیلری	بلوسنجی بتواشنو کورولرنڭ ای برله توروی درست یعنی ای بلور

اشنور دیلر

			اشتوردیلر جوهرنڭ اعراضننك هرقایوسندن باشقه بولوی درست دیلر
٣٧ نچی	صلتیه	عثمان بن ابی الصلت	مشرك بالالاری تموغقه کروردیلر
٣٨ نچی	ضراریه	مذهبلرینی تاعادم	
٣٩ نچی	عاذریه	مذهبلری	دیننده گی عمل مسئله سندن برمسئله نی بلماسه اول کشی عذرلی یعنی بلمگانلکی اوچون اشلاماسه گناهلی توکل دیلر
٤٠ نچی	عجارده	عبدالله بن عجرد	مشرك بالالاری تموغقه کرور دیلر
٤١ نچی	عمریه	عمرو بن عبیدکه منسوب	حضرة عثمان برله علی رضی الله عنه خصوصنده ایکی طرافده غی خلقده فاسق دیدیلر عمرو بن عبید محدثین دن بولغان بیك تقوی آدم ایدی واصل بن عطانك تابعی لرندن ایکی طرفده فاسق دیوب آنلار نقلندن آرتدوردی
٤٢ نچی	عنادیه	مذهبلری	هیچ نرسه ننك اصلی یوق قایو نرسه نی کورساکه صو اوستنده گی بیزالك کبی ساناشوغنه بزنك کوزومزگه شئ کورونه در دیلر
٤٣ نچی	عندیه	مذهبلری	هر نرسه ننك اصلی اویونكا قاراب بری بر نرسه نی آلتون دیوب اویلاسانك آلتون بولا کمش دیسانك کمش بولا دیلر
٤٤ نچی	غرابیه	مذهبلری	محمد صلی الله علیه وسلم برله علی رضی الله عنه ایککسی برتوسده ایدی قارغادان قارغانی آیوروب بولمادوقی کبی رسول الله

			برله علی رضی الله عنه نیده آیوروب بولماس ایدی پس الله تعالی جبرائل علیه السلامنی علی رضی الله عنهکه پیغمبرلك ایتاوشکه ییبرد کده جبرائل علیه السلام یانکلوشوب محمد علیه السلامکه بیردی جبرائل علیه السلام آقچه آلوب پیغمبر اکنی محمد علیه السلامشکه بیردی دیلر
٤٥ نچی	قدریه	مذهبلری	هر کشی اوز اشینی اوزی خلق ایته در گناه هم کفر الله تعالینك تقدیری برله توکل دیلر
٤٦ نچی	کاملیه	ابو کاملنك ایاروچیلری	علی رضی الله عنهنی رسول اللهدان صونك خلیفه ایتوب قویماغاننه صحابهلارنی فاسق دیلر اوزینه تیوشلی اورونی استاماشکانکه علی رضی الله عنهنی فاسق دیلر
٤٧ نچی	کعبیه	ابو القاسم محمد الکعبی نك ایاروچیلری	الله تعالی نك اشی آلاوندن باشقه بولادور الله تعالی اوزونی هم باشقه ذاتنی کورمیدور دیلر کعبیه بغداد معتزلهلرندن بولغان
٤٨ نچی	لا ادریه	مذهبلری	هر نرسه نك بارلغنده یوقلغنده شك توتالار سین بارمی یوقی دیسانك شکلی دیلر اول شك بارمی دیسانك آننك اوزنده شك بار دیلر
٤٩ نچی	مجهولیه	مذهبلری	الله تعالی یخشیلقنی تلی یاوزلقنی تلامی مشرك بالالاری جنتکه کرور بر توغان قز بالانی ایر توغانینه بیرو درست یوسف سورهسی یوق مؤمن بولو اوچون الله تعالینی بعض اسملری برله

			تانوبته‌در اشانو کیراك توکل دیلر
٥٠ نجی	معتزله		شیخ حسن البصری رحمة الله علیه نك مجلسندن آیورولوب قالوچی واصل بن عطا الغزالی نك ایبارو چیلری قرآن یوقدان بار بولغان الله تعالی نی کورولمی دیلر
٥١ نجی	معمریه	معمر بن عباد السلمی	الله تعالی جسم تنلر نیگنه خلق ایتدی باشقه نرسه‌لر تنلرده بولدقلاری اوچون تنلر اوزلری خلق ایته‌لر یایسه طبیعت‌دن کیلور اوت شکلی جاندرو طبیعتدن کیله‌دردیلر یایسه اختیاری برله خلق ایتار جسم بولغان نرسه حیوان شکلی توسلرنی اختیاری برله باراته‌در مثلا آق توسلی حیوان اوزاکندن آق توسلی بولادر اختیاری برله دیلر هم الله تعالی قدیملك برله صفتلانمی آننك اوچون قدم باشقه نرسه‌لرکه زمانده اوللك بولونی بلدره‌در الله تعالی زمانده توکل هم الله تعالی اوزون بلمی اگر اوزون بلسه بلوچی برله بلنمش ننك بلوی لازم بولادر چونکه عالم ذاتیه صفتندن دیلر
٥٢ نجی	معلومیه	مذهبلری	جازمیه شکلی ایته‌لر هم مؤمن الله تعالی نی هر بر اسملری هم صفتلری برله تانوچی کشی اما برکشی بوروشده تانوماسه

			مؤمن بولمی گرچه تصدیق بولسه ده بلکه جاهل بولادور دیلر
٥٣ نجی	مرجئه	مذهبلری	ایمانسزاق برله ایزگو الك فائده بیرمكانی شكللی ایمانلی كشیگه گناهده ضرر بیرمی دیلر
٥٤ نجی	مشبّهه	مذهبلری	الله تعالی نی كشیگه اخشاتقانلر شول سببدن مشبّهه دیو لگان اخشاتوچی معناسنده
٥٥ نجی	معطّله	بوش تیك توروچی معناسنده	الله تعالی تیك توراديلر
٥٦ نجی	مغیریه	مغیره بن سعید العجلی	الله تعالی نوردن بولغوچی كشی صورتنده برتن قابی حكمت چشمه‌سی باشنده نوردن بولغان تاج بار دیلر
٥٧ نجی	مفوّضیة	تابشروچی معناسنده	دیانك خالقی محمد علیه السلام كه تابشر واش دیلر
٥٨ نجی	مكرمیه	مكرّم العجلی ننك قومی	نماز قالدروچی فاسق اما نماز قالدورغانی اوچون توكل بلكه الله تعالی نی بلمكانی اوچون دیلر
٥٩ نجی	ملامیه		آللار اوچلاروندە بولغان ترسەلرنی طشقه بلگرتمدیلر آللر كامل اخلاصق دوستلوده توروشالار امرلرنی الله تعالی قاشنده قرارلاندرغان اورنغه قویالار بس آلارننك تلاولری هم بلولری الله تعالی ننك تلاوینه بلوینه قارشو بولماس اسبابنی لنی اورنونده نفی ایته‌لر اثبات اورنونده اثبات ایته‌لر آننك

			برسیفی اورنینه قوبعاغان کشی سفیه هم جاهل بولدی بر کشی برسببنی نفی قیلسغان اورنونده آنکار اعتماد ایتسه اول کشی فاسق دیلر اولیائی تحت قبائی لایعرفهم غیری اوشبو سوز آلارحقنده کیلکان
٦٠ نچی	منصوریه	ابو المنصور العجلی ننك قومی	هیچ مکو پیغمبرلر بتمی همیشه جبر یوزنده پیغمبر بوله دیلر جنت تموغ یوق جنت بز آنکار دوست بولورغه بیورولمش برایر آندان مرادلاری امام تموغ بز آنکار دشمان بولورغه قوشولمش برایر اول امامغه دشمان بولغان زرسه ابوبکر برله عمر شکللی امامغه دشمان کشیلر دیلر
٦١ نچی	میمونیه	میمون بن عمران ننك قومی	الله تعالی ایذکو الکی تلی یاوزلقی تلامی فاسق بالالری جننکه کرور دیلر یوسف سورهسی قرآنده یوق برتوغان قز بالانی توغان ایر بالاغه نکاحلندرو درست
٦٢ نچی	نصریه	ان الله فی علی رضی الله عنه دیلر	الله تعالی علی رضی الله عنه ده آر الاشدی دیلر
٦٣ نچی	نجاریه	محمد بن الحسین النجار ننك قومی	کشی اوز فعلان اوزی کسب ایته الله تعالی خلق ایته براشنی اشلرکه کچی بتوشول اش برله برکه خلق ایتوله اولاك قدرت بولمی دیوب اهل السنة والجماعتکه موافق بولالر صفات

			وجودیه‌نی نفی ایتوب الله تعالی‌نڭ سوزی قرآن یوقدان بار بولغان دیوب الله تعالی‌نی کورو (دیدار) یوق دیوب معتزله‌گه موافق بولالر
٦٤نچی	نظامیه	ابراهیم بن نظام‌نڭ قومی	قدریه‌نڭ شیطانلرندان فلاسفه‌نڭ کتابلرونی مطالعه ایتوب آلارنڭ سوزی برله معتزله سوزلرینی قاتوشدوردی قللرغه الله تعالی دنیاده آلارغه تیوشلی هم تزوکلکی بولغان نرسه‌نی قله آلمی آخرتده جنت اهلی‌نڭ ثوابنی هم تموغ اهلی‌نڭ عذابنی آروتدوراکته آلمی دیلر
٦٥نچی	واصلیه		مذهبلرینی تابمادم . . . .
٦٦نچی	هذلیه	ابو هذیل معتزله‌نڭ شیخلرندن	الله تعالی‌نڭ مقدوراتی هرقایوسی فانی بولاجاق جنت تموغ اهل‌لری‌نڭ حرکتلری بتوب منکولکه اولاولر دیلر
٦٧نچی	هشامیه	هشام بن عمر الفوطی‌نڭ قومی	جنت برله تموغ همیشه خلق قیلنغانی یوق بولغانی یوق قرآنده‌غی دلیللر حرام برله حلالگه کنه امام‌لق اختلاف سببلی منعقد بولمادی
٦٨نچی	یزیدیه	یزید بن انیسه	اباضیه کبی ایتوب آلارغه اوشبونی آروتدور دیلر کوکده یازولاجاق برکتاب برله عجم‌دن تیز زمان بر پیغمبر بیرولوب اول کتاب یاروسی

برمرتبه‌ده

			بر مرتبه‌ده اینوب محمد صلی الله علیه والسلام شریعتی قرآنده یاد ایدلمش سابئه دینی برله آلماشولوب رسول الله‌نینك دینی قویولور دیلر كیراك الوغ كیراك كچك گناه بولسون اشلاوچی مشرك بولادیلر
٦٩نچو	یونسیه	یونس بن عبدالرحمن نینك قومی	الله تعالی عرشی استونده فرشته كوتاروب تورا دیلر
٧٠نچو	روافض		علی رضی الله عنه پیغمبر دیلر
٧١نچو	خوارج	مذهبلری	گناه قیلوچی كیراك كچك كیراك اولوغ گناه بولسون فاسق دیلر یتمش اوچنچی مذهب اهل السنّة والجماعتدن اوتدان قتولغوچی
٧٣نچو	ناجیه	مذهبیدر	بولارنینك اعتقادی رسول الله هم صحابه‌لر بولغان اعتقاد اوزارینه‌در ناجیه قتولغوچی معناسنده اعتقاد اوچون اوتقه تیوشلی بولمادوقلرندان ناجیه دیبولدی

حاضر زمانده پیغمبرلك دعوا قیلوچیغه جواب اگر اول پیغمبرلك دعوی ایتوچی قرآنغه اشانسه قرآن شریفده محمد صلی الله علیه والسلام نی خاتم النبیین دیگان یعنی پیغمبرلرنینك آخری دیملك شول جواب ـ اگر قرآن شریفكه اشانمسه قایو پیغمبرنینك شریعتی بتروب كیله اگر رسولمز نكن دیسه آنینك شریعتی قرآن بس قرآنغه اشانمان بولوب دعواسی بوش بولا اگر باشقه پیغمبرنینك شریعتی دیسه بزگه ضرر ایتمی بزنینك دینمزده رسول الله برله همه شریعت منسوخ

(ابو عبد الواحد)

اوشبو بدمذهبلردن آیوررولو اوچون ذهنمز حاصل ایتسکان یکرم تورلی ترسه‌نی یازامزلار اول یکرم تورلی ترسه‌ننك قایوسی امام اعظم رحمة الله تعالی‌دن روایت ایدلمشدور نچك بولسه‌ده هر قایوسی اهل‌السنة والجماعة مذهبیده اولغان مسئله‌لردر

بدمذهبلردن آیوردولو اوچون یکرم تورلی قاعده

١	تَفْضِيلُ الشَّيْخَيْنِ	ایکی دین قارتینی آرتق توتماق معناسنده	ابوبکر رضی الله عنه برله حضرة عمر
٢	حُبُّ الخَتَنَيْنِ	رسول الله ننك ایکی کیاو ینی سویمکدر	عثمان هم علی رضی الله عنهمانی
٣	الصَّلوٰةُ عَلَى الجَنَازَتَيْنِ	ایکی تورلی اولوککه جنازه نمازنی اوقوق معناسنده	ایزگو کشیگه هم یاوز کشیگه
٤	الصَّلوٰةُ خَلْفَ الامامَيْنِ	ایکی تورلی امامغه ایاروب نماز اوقوق	ایزگو هم یاوز امامغه ایاروب
٥	المَسْحُ عَلَى الخُفَّيْنِ	ایکی اورونده ایکی چینککه مسح قیلماق	سفرده هم ایده‌تورغانده
٦	اِثْبَاتُ القَدَرَيْنِ	ایکی تورلی تقدیرنی الله تعالی‌دن بولونی اثبات	یاوزلق هم یخشیلق هر ایکسی الله تعالی ننك تلامککندن
٧	اِثْبَاتُ الفَضِيلَتَيْنِ	ایکی آرتقلقنی اثبات (باردیوچیلك)	آدم علیه السلام فرشته‌لردن آرتق محمد علیه السلام آدم علیه السلام دنده آرتق دیوچیلك
٨	اِثْبَاتُ العِصْمَتَيْنِ	ایکی گناهسزلقنی اثبات	پیغمبرلر هم فرشته‌لر ننك گناهسز بولوی
٩	اِثْبَاتُ الشَّفَاعَتَيْنِ	ایکی تورلی کشی ننك شفاعتن اثبات	پیغمبر هم ایزگو کشیلر ننك شفاعتلری
١٠	الایمانُ بالحَیاتَیْنِ	ایکی ترولوکه اشانو	برسی قبرده سؤال اوچون

			برسی بمنده
١١	القول بالامتناعین	ایکی نرسه ننك بولماوی برله حکم ایتو	الله تعالی ننك صفتلاریننك یوقدان بار بولوی هم اوزگاروی
١٢	القول بالمحدثین	ایکی نرسه ننك یوقدان بار بولوی برله حکم ایتو معناسنده	ایمان هم عالم یعنی الله تعالی دن باشقه بولوب باربولغان نرسه‌لر
١٣	القول بعدم الواجبین	ایکی نرسه ننك الله تعالی گه واجب بولماوی برله حکم ایتو معناسنده	یخشی کشینی جنتکه کرتوب یاوز کشینی تموغ غه کرتو
١٤	القول بالمستویین	ایکی نرسه ننك برسی برسینه برابر بولوی برله حکم ایتو معناسنده	عاصی ننك توفیقغه فاسق ننك طاعتکه
١٥	الوثوق بالوعدتین	ایکی نرسه برله وعده گه اشانو	مؤمنکه الله تعالی جنتکه کرتوب الله تعالی نی کوروننی وعده ایتکان شولارنی حق دیوب اشانو
١٦	خلود الفریقین فی الموضعین	ایکی تورلی کشی ننك ایکی اورونده منگو قالوی معناسنده	مؤمن بنده منگو اجاحده قالوب مؤمن توکل بنده منگو تموغده قالو جیاق
١٧	تعظیم القبلتین	ایکی قبله‌نی اولوغلاو معناسنده	کعبة الله برله بیت المقدس
١٨	لامساك عن الشهادتین	ایکی تورلی گواهلق دان صاقلانوب طیولو	یاوز کشی تموغلق دیوب یخشی کشی اجاحلق دیوب
١٩	الایمان بالجارحتین	ایکی اعضا برله ایمان کیتورو	تل برله هم قلب برله تل برله ایتوب قلب برله اشانو
٢٠	عدم الخروج علی الامیرین	ایکی پادشاه ننك ضررینه چقماو	برسی یخشی عدل پادشاه برسی ظالم پادشاه دین

اشنده بولمانده یعنی دینگه ضرر بولمانده قارشو کیلو درست توکل

فرقهٔ ناجیه = اوتدان قتولغوچی بولك

رسولمز هم صحابه‌لر یولی هم اعتقادی برله یوروچیلر در اوتدان قتولماقلاری اعتقادلری اوچون اوتغه کرمولریدر اما عمل سببلی کرسه کرور مثلا اهل السنة والجماعتدان برکشی گناه قیلسه آننك اوچون کرسه کرور اما اعتقاد اوچون کرماکانلکه اوتدان قتولغوچی دیبولدی

اهل السنة والجماعتنك اعتقادلری

الله تعالی اوزی ننك ذاتی برله باربار اغنده هیچ نرسه‌که محتاج توگل الله تعالی دن باشقه نرسه‌لر هرقایوسی یوقدان بار بولغانلار الله تعالی هر نرسه‌نی یوقدان بار ایتکان ـ الله تعالی ننك صفاتلری بار اول صفتلر یوقدان بار بولماغان ـ الله تعالی هر نرسه‌نی یوقدان بارقیلدقی کبی قللرنیده یوقدان بار قیلدی ـ قللرنی یوقدان بار قیلغاچ آلاراشلریدنی هر قایوسونی یوقدان بار ایتدی آننك اوچون الله تعالی دن باشقه یوقدان بار ایتوچی یوق ـ قرآن الله تعالی ننك قدیم بولغان سوزی یوقدان بار بولغان پیغمبرمز محمد صلی الله علیه وسلم‌گه ایندرلمش الله تعالی سوزی حرف هم تاوش برله توگل برکشی قرآن یوقدان بار بولغان دیسه مؤمن بولماس ـ مؤمنلر ننك جنتده الله تعالی نی هیچ برروشسز کورولاری حق دیوب اشانامز امانی روشده کورولورنی روشده بولور دیوب تیکشرو بزننك اشمز توگل بزگه اشانو تیوشلی ـ محمد صلی الله علیه وسلم پیغمبرلر ننك ارتوغراقی هم آخری قرآن شریف پیغمبرلرگه ایسکان کتابلرننك آرتوغراق ـ قرآن شریف باشقه حکملرنی بتوروب حکمی قیامتکه قدرلی قالغوجیدر ـ محمد صلی الله علیه وسلمدن صونك قیامتکه قدرلی پیغمبر کیله‌جك توگلدر ـ پیغمبرمز محمد صلی الله تعالی علیه وسلم خبربیرگان نرسه‌لر هرقایوسی حق قبر عذابی حق ـ لحدننك تصوی حق ـ قبرده منکر نکیر اسملی فرشته‌ننك صوراولاری حق ـ دنیافانی بولوی حق ـ کوکلارننك

جارلوی حق ـ یلدوزلرننك صاچلوی حق ـ جیرنڭ بتوی حق ـ تاغلرننك
هم جیرننك تارالوب و افلانوب بتوی حق ـ تنلرننك قبرده ترولوب
قوبماقی حق ـ قبردن چقوب خلقننك تارالماقی حق ـ جانلرنی تنلرگه
قایتارو حق ـ قیامتننك قورقولاری حق ـ عمللرنی حساب ایتو حق ـ
اشلگان اشلرومزنی اعضالارومزننك ایتولری حق ـ اونك هم صول
طرفلردان ایزگولك ویاوزلق دفترلرینی بیرولو حق ـ ایزگولك هم
یاوزاقلارننك کیملگن هم آرتقلغن بلو اوچون میزانده اولچاو حق ـ
پیغمبرلر هم ایزگو کشیلرننك محمد علیه السلام امتندن بولغان مؤمنلرگه
الله تعالی ننك اذنی برله شفاعتلری حق ـ جهنم آرقاسینه قویولغان مؤمنلر
اوتوب جنتكه کیتوب مؤمن توگللرننك آیاغی طایوب جهنمگه توشه تورغان
صراط حق ـ مؤمنلرگه نعمت اوچون حاضرلنگان جنت هم فاسقلارغه
عذاب اوچون حاضرلانغان تموغ حق اوّلده بارهم حاضر بار هیچ وقت
یوق بولماسلر ـ تموغغه کرگانده فاسقلرننك یزلری قارا بولور اماتوزان
قدرلیکده ایمانی بولغان کشی گناهی قدرلی جانوب صونکره چغار
اما تموغده هم ایمانی حرمتنده یزی قارا بولوب بوغاولاری بولماس ـ
الله تعالی ننك گناهسز بولوب ایرلك وخاتونلق صفتلری بولمغان فرشتهلری
حق ـ ایمان تل برله ایتوب کونکل برله اشانو بولماقی حق ـ اشانمانچه
الله تعالی نی تانو برله یاسه تل برله ایتو برلهگنه مؤمن بولماس ـ ایمان
آرتماس هم کماس ایزگو عمل ایمانننك اولوشی توگل ایزگو عمل قیلو
سببلی ایمانننك نوری آرتور ـ عوام مؤمنیننك ایمانی پیغمبرلر ایمانی کبی
بولماس برکشی تلی برله ایتوب کونکل برله اشانسه آنکار من حق مؤمن
دیارگه تیوشلی بولور اما انشاء الله تعالی دیماسکه تیشلی ـ مؤمن کشی گناه قیلو
سببلی ایمانوندان چقماس گرچه اولوغ گناه بولسهده اولوغ
گناه ایاسی غرغره وقتندان اولوك توبه ایتسه الله تعالی یارلوقار دیوب
امید ایتهمز هم توبهسز اولسه اگر الله تعالی عذاب ایتونی تلاسه گناهی
قدرلی عذاب ایتار تلاماسه یارلوقاب جنتكه کرتور .

﴿ رسول الله دن صونکغی خلیفه هم امام لار اوشبو ترتیبده در ﴾

رسولمز صلی الله علیه وسلم هجرتدن اونونچی یلده مدینهٔ منوره ده دنیادان منکو یورطقه کوچدکدن صونك ابوبکر رضی الله عنه عبدالله بن قحافة خلیفه بولدی آننك صونکنده عمر رضی الله عنه بولدی مونلك صونکنده عثمان رضی الله عنه بولدی مونىك صونکنده علی بن ابی طالب رضی الله عنه بولدی آرتقلق اولوغلقلاری خلیفهلكلری ترتیبنچه ابوبکر رضی الله عنه عمر رضی الله عنه دن آرتق عمر رضی الله عنه عثمان رضی الله عنه دن آرتوق اول علی رضی الله عنه دن آرتق بودورت هربر صحابه دن آرتق ابوبکر برله حضرة عمرننك آرتقلغی صحابه لرننك اجماعی برله ثابت علی رضی الله عنه ایتکان برمن میـنی ابوبکر برله عمردن آرتق کورسه یالغانلادی یالغانچیـلارنی صوغا تورغان قامچی برله صوغارمن دیمش شیخ عبد القادر الجیلانی حضرتلری غنیه اسملی کتابنده پیغمبرمز محمد صلی الله علیه وسلم دن کوچروب ایته پیغمبرمز ایتکان ایکان من معراجغه آشقاندوم صونکنده الله تعالی دن اوزمدن صونك علی ابن ابی طالب نی خلیفه ایتارگه صورادوم شوندان صونك فرشته لر ایتدیلر الله تعالی تلاکان نرسه لر هرقایوسی بولاسندن صونك خلیفه ابوبکر دیوب ینه شیخمز عبدالقادر الجیلانی حضرتلری ایته علی رضی الله عنه ایتکان ایکان رسولمز محمد صلی الله علیه وسلم میندن مینم صونکنده ابوبکر خلیفه آندان صونك عمـر آندان صونك عثمان آندان صونك سین دیگان وعده نی آلماینچه دنیادن چقمادی دیوب علی رضی الله عنه ننك اوغلی حسن رضی الله عنه انسی حسین رضی الله عنه دن آرتق شیخ عبدالقادر الجیلانی رحمة الله علیه غنیه اسملی کتابنده ایتکان رسول الله مبارك خاتونی عائشه رضی الله عنها مبارك قـزی فاطمـه رضی الله عنهادن آرتـق دیـوب هم امام الربانی حضرتلریده اوشبو روشده ایتکان —

قیامت علامتلری

محمد صلی الله علیه وسلم خبر بیرگان قیامت علامتلری هر قایوسی حق هم کیچکما نچه
بولاچاق قیاش نینك مغربندن یعنی بایاتورغان جیرندن چغوی دخی مهدی نینك
(رضی الله عنه) چقماقی دخی عیسی علیه السلام نینك کوکدن اینمکی دخی دجال نینك
چقماقی دخی یأجوج مأجوج نینك چغوی دخی دابة الارض نینك چقماقلغی
دخی توتن نینك ظاهر بولمقی کوکدن چغوب آدملر نینك کوزلرینی تومالاب
عذاب ایتار آدملر ای الله کوتارسین بزدن عذابنی دیوب دعا ایتارلر بز ایمان
کیتوردك دیورلر اول وقتده غی ایمان فائده بیرماس دخی آخرغی علامت
الله تعالی قاشنده معلوم بولغان اورندان چقوچی اوتدور ـ مهدی رضی
الله عنه نینك اسمی محمد اتکاسی عبدالله در عیسی علیه السلام زمانده توغری
کیلوب ـ جال برله صوغشوده بر سوی برمینه موافق بولورلر حضرت مهدی بولغان
وقتده رمضان نینك اون دورتیده قیاش توتولوب برنجی رمضانده آی توتولوب
عیسی علیه السلام اینوب آخر ایکندی نمازونی اوقور شوندان صوڭ توبه قپوغسی
باغلانوب گناه اینوچی آدمگه گناه بولماس ایذگو اش اشلاوچیگه ثواب بولماس
آلای بولسه‌ده هر کشی ایذگو لکده بولورا وشبو علامتلر نینك هر قایوسی
بولاچاقدور ـ یلدوز آتولو قشلر تجنرو هیچ کمنك اولو ینه بلاء کیلوگه سبب توکل در
آننك اوچون الله تعالی یلدوزلارنی اوچ نرسه اوچون یاراتدی ـ قارانغوده خلق
اداشماسون اوچون کوکلرنی زینتلو اوچون شیطانلرنی اطو اوچون بس موندە
کشی اولو یایسه بلاء کیلوده بیان ایتولمدی قشلرنی هم تسبیح ایتو اوچون
قایووقتده تلاسه شول وقتده تسبیح ایتور قش تسبیح ایتکان وقتلرنینك
هر قایوسنده کشی اولسه کشی یماس ایدی

اعتقاد = اشانو

هرکشیگه تیوشلی الله تعالی برتینکداشی یوق دیوب اشانوب راستقه
توتو دخی فرشته‌لرگه اشانو دخی کتابلرغه اشانو دخی پیغمبرلرگه اشانو دخی
اولشکاندین صوڭ قوبارولوغه اشانو دخی یاوزلق یخشیلق الله تعالی نینك تقدیری
برله بولوغه اشانو دخی تقدیر توغروسنده هیچ سویلاشماسکه تیوشلی رسولمز محمد صلی

الله علیه وسلم صحابه‌لرنی تقدیر توغروسنده سوبلاشکانده سزدن اولوك بولغانلر
تقدیرده سویلاب هلاك بولدیلر هرقچان تقدیر سویلانسه تلنکزنی تیک
توتونکز دیکان بس اولوغ عالم صحابه‌لرکه تقدیر توغروسنده سویلاو یاراماغاچ
بزنادانلرغه نیچك درست بولسون هم ایمانده قلبدن خبر بیرکوچی تل برله
ایتونی فرض دیوب بلورکه کیراك دخی بش وقت نمازلرنی وقتلروننده اوناونی
اوستده فرض کوروب توتارغه کیراك حتی عالملر ایتکانلر خاتون کشی‌ننك
یارتی بالاسی چقسه نمازوقتی اوته‌چك بولسه چقرقازوب بالانونك یارتوسونی شونده
قویوب اوقور دیکانلر بس تیك توروب صلامت بولوب بایسه‌بر آزباش آغرسه‌ده
نمازنی وقتندن قالدوروب نیچك درست بولسون دخی فرض دیوب اشانو تیوشلی
زکوة بیرونی بای کشیگه دخی بای کشیگه کعبة الله نی حج قیلو فرض دیوب اشانو تیشلی
دخی مؤمن کشی گناه سببلی ایماندان چقمی دیوب اشانو
تیوشلی دخی اهل قبله‌دن هیچ کمنی مشرک دیوب حکم ایتماس بلکه
تلینی تیك توتوب حاللرینی الله تعالی‌که تابشرور هربرنرسه‌نی الله تعالی چیکلاب
قویغان دیوب اشانو تیوشلی اجل ـ رزق ـ یاوزلق ـ یخشیلق اوشبولرننك
هرقایوسونی قلم الله تعالی‌ننك امری برله یازمشدور قیامتکه قدرلی بولاچاق
اشلر یازولمشدور هربیاوزهم ایذکو کشی‌ننك آرطینه ایاروب نمازاوقونی
درست دیوب اشانو تیوشلی آننك اوچون رسول الله ایتکان صلوا خلف
کل بر وفاجر دیوب (معناسی) نمازنی هربرایذکوهم فاسق آرطنده اوقونکز
دیمك دخی اسلام علامتی برله اولکان کشی‌ننك هرقایوسینه جنازه نمازی
اوقونی درست دیوب اشانماق تیوشلیدر آننك اوچون رسولمز ایتکان
لاتدعوا الصلوة علی من مات من اهل القبلة دیوب معناسی اهل قبله‌دن اولکان
کشیگه جنازه نمازونی قالدورمانکز اوقونکز دیمکدر دخی امامغه تورمکه
دینده درست بولغان اشلرده اطاعت تیوشلیدر مکردیکه ضررلی بولغان
اشده کنه اطاعت قیلماس آننك اوچون رسول الله ایتکان لاطاعة لمخلوق
فی معصیة الخالق دیوب معناسی مخلوقغه الله تعالی‌که گناهلی بولغان اشده
هیچ اطاعت ایتمك یوقدور دیمك دخی اوتکانده‌کی عالملرننك اجتهادلری

یانکاوش کیتکان اورونلروندەدەشلنە اجتماس بوقیایتو بیکرالکحرام بولادور
دخی صحابەلرکە تل تیرودن صاقلانودە بتون طاقت برلە توروشورغە
کیراك آکر صحابەلرننک حالاروندن صورالسە اول جماعت اوندیلر آلارننک
کسب ایتکانلری اوزلرینەت فائدەلرینە سزننك کسب ایشکانکز اوز
فائدەنکزکە دیوب جواب بیرمك کیراك دخی ایکی جیتککە مسحکە اشانو
تیوشلی آننك اوچون رسولمز ایتکان بهذا امرنی ربی دیوب معناسی اوشبو مسح
برلە امرایتدی مینم تربیە ایتوچی الله دیمکدر سفردە هم ایدە تورغاندە
مسح ایتونی درست کور وتیوشلی دخی قبر عذابی بار دیوب اشانو تیوشلی
دخی دین اشندە اوزعقلی برلەگنە سویلانو هم حکم ایتو هم عمل ایتو درست
توگل لکنی هرتوغریدە کونکلدە وتعاق تیوشایدر دخی دین اشندە برسون
ایکنچیسینە اشانوب اشلاماس نتاکە ابلیس قیاس برلە یروب الله تعالی ننك
رحمتندن یراق قالدی اینک اوّل قیاس برلە یروچی ابلیس الله تعالی آدم علیه
السلامگە سجدە قیل دیدکدە قیلماغاچ الله تعالی نیك سجدە ایتمەدنك نی
ترسە طیدی سیف سجدە ایتودن دیگاچ من آدمدن آرتق مین اوتدان آنی
توفراق بالچقدان یاراتدونك دیوب قیاس ایتوب الله تعالی ننك رحمتندن
یراق بولدی الله تعالی ننك صفتلروندان سوراماس هم ذاتندن صوراماس
هم صورا اوچینە جواب بیرماس رسولمز ایتکان مینم امتمننک هلاك بولوی
الله تعالی ننك ذاتندن صفاتندن صورا او سببی دیدی اوشبو ترسەلرننك
هرقایوسونی آنکلاب اورونلروندە یرتوب عمل ایتمک هرقایسومزغە
تیوشلی هم فرضدور آننك اوچون اعتقادلرمزنی ضررلی ترسەلردن صاقلاو
فرض ایدی یوقاروده یادایتکان یتمش ایکی بولك برسیدە دنیادە
یوق کیرالمی تورغان ترسەلرنی بیان ایتکان دیوب کونکلنکزگە
کیلماسون آلار بیك کیراکلی ترسەلر آننك اوچون
ایتوایتکان الشیءُ لایعرف بکماله الابعد معرفة اضداده دیوب معناسی
ترسەنی جون بلو برلە بلوب بولماس مگر بلوب بولور ضدلارونی یعنی اول

نرسه‌گه دشمان نرسه‌لرنی بلـگاندین صونکغه دیمك آننك اوچون اوتی
چون‌بلوب بولیدور صونی بلمیجه چونکه اوتیغه بلساك صونی بلماساك
اوتده‌نیندی کیچ بارنی تمام بلمیز اگر صونی‌ده بلساك صوغـه قاراغـانده
اوتده بیندی‌کیچ بارنی بلورز هم یوتمش ایکی مذهب نرسه‌لرده اوزیزننك
فرقة ناجیه بولارغه قاراغانده بختی اعتقادده ایـکانونی بلوب اوزیزننك
ناجیه‌دن بولغانمزغـه کوب شکرلرحمدلرایتوگـه سبب بولور فقیرلکـنی
هم‌فقیرلرنی کورمگان آدم فقیرننك قدرینی هم بایلقننک قدرینی بامیدر
اگر فقیرلکنی باسه بایلق‌ننك‌قدرونی بلوب کوب شکرلر قیلادور نتاکه
آتاسندان قالغان بایلقنی کوب بالالارقدرینی بلمانچه اسراف ایتوب‌بتره‌لر
شونینك‌کی بزده نـاجیه‌ده بولونك قدرینی بلو اوچـون باشقه‌لارننك
حالرینی بلمك تیوش نتاکه موسی علیه السلام الله تعالی‌دن صوراغان ای
الله تعالی سلامتلـکنی یاراتدونك‌نی اوچون آغرونی یاراتدونك دیـوب
الله‌تعالی ایتکان ای‌موسی اگرسلامتلیکنه یاراتوب آغرولقنی یاراتماسام
ایدی سلامتلیک‌ننك قدرینی بلماسلر ایدی‌دیوب بس موندان معلوم بولدی
برنرسه‌ننك قدرونی یاوب بولمی ایکان اول نرسه‌ننك دشمـانی بولغان
نرسه‌نی بلمانچه اوزومزننك‌امامىلارومزدان‌هم‌کوچرلگان(عرفت‌الشرلا
للشربل للتوقی) دیوب

﴿ دائم چیاق تیوشلی بولغان اش ﴾

پیغمبرمز محمد صلی‌الله علیه وسلم ایتـکان من حفظ اربعین حدیثا من‌امّتی
سماه الله تعالی فی‌السمأ ولیاوفی‌الارض فقیها الی آخره (معناسی) میتم
امتمدن برکشی قرق سوزکه دائم‌چیلق قیلسه اول کشینی الله‌تعالی کوکده
ولی‌دیوب جیرده عالم فقیه دیوب آتار یعنی شول اسملرده یرتوردیمـك

قرق سوز = قرق حديث

۱نچی حدیث	الله تعالی‌گه آخرت کینه ـ فرشته‌لرگه ـ پیغمبرلرگه ـ یعنی‌که ـ ایزگو ویاوزلق تقدیرلری الله تعالی‌دن بولوغه اشانوب کلمهٔ شهادتنی اشانوب ایتمککدر
۲ نچی	طهارتنی رکوع سجده‌لرنی کامل‌اب وقتنده نماز اوقاقدر
۳ نچی	رمضان آینده روزه توتمقدور
٤ نچی	باروغه کچی یتکان کشی کعبة الله‌غه باروب حج قیلماقدر
٥ نچی	کیجه کندزده ایکسنده اون ایکی رکعت نماز اوقماقدور اول مینم سنتم دیدی رسول الله اون ایکی رکعت فرض نمازلاردن اولسک هم قایوسنده صونسک اوقولاتورغان سنتلردر
٦ نچی	اوچ رکعت وترنی قالدورمانچه اوقماقدور
۷ نچی	الله تعالی‌گه هیچ نرسه‌نی تینک توتماسقه کیرالك
۸ نچی	آتا آناغه قارشولق قیلماسزلقدور
۹ نچی	یتیم‌لرننك مالونی آشاماسزلقدور.
۱۰ نچی	ربا آشاماس‌سزلقدور
۱۱ نچی	خمر اوچماسزلکدر
۱۲ نچی	یالغانغه آنط ایتماسزلککدر
۱۳ نچی	هیچ کمسکه یالغانغه‌شوگواهلق بیرماسزلکدر
۱٤ نچی	نفسکه ایاروب عمل ایتماسزلکدر
۱٥ نچی	مسلمان قارونداشنی غیبت قیلماسزلق‌در
۱٦ نچی	آلدونده آرتونده یمانلاب سیلاماس‌سزلککدر
۱۷ نچی	زنادان پاك خاتونی زنا برله سوککسزلکدر
۱۸ نچی	مسلمان قارونداشکه‌ای مراتی دیماسزلکدر
۱۹ نچی	اویون هم بوش سوزلر سیلاشوچیلر برله‌اویناماسزلق‌در

٢٠ نچی	عیلونی تلاب قصقه کشیکه قصقه دعاسزلك‌در
٢١ نچی	آدملردن هیچ کمنی مسخره هم‌خورلاماسزلقدر
٢٢ نچی	بلاء کیلسه‌صبر ایتماکلکدور
٢٣ نچی	الله‌تعالی‌ننك عذابندن ایمین بولماسزلقدور
٢٤ نچی	قارونداشلر آراسنده‌بولغان‌سوزنی کوچروب یرتماسزلکدر
٢٥ نچی	الله‌تعالی نعمتلیدرگان نعمتلرنك هرقایوسینه شکر ایتمکدر
٢٦ نچی	قایغوبلاءوقتلارونده‌صبرایتمکدر
٢٧ نچی	الله‌تعالی‌ننك رحمتندن امید کیسماسزلکدر
٢٨ نچی	توغری اشلنگان نرسه خطأ اشلر اوچون خطأ اشلانگان نرسه توغری اشلار اوچون بولغان دعاسزلکدر
٢٩ نچی	آدملرننك‌رضالغنی‌استاب الله‌تعالی‌ننك آچیغسونی آلماسزلق یعنی برکشی‌ننك کونکلی بولسون‌دیوب گناه‌اشلاو
٣٠ نچی	آخرتنی تاشلاب دنیانی اختیار قیلماسزلقدور
٣١ نچی	مسلمان‌قارونداش‌بارنرسه‌نی‌صوراغانده‌صارانلق‌قیلماسزلقدور
٣٢ نچی	دنیا اشنده اوزوندن توبانگه قاراب دین اشنده اوزوندن یوقاروغه قاراماقدور
٣٣ نچی	یالغان سوز سیلاماسزلکدور
٣٤ نچی	شیطان برله‌قاوشماسزلق یعنی‌شیطان یولونده یرماسزلکدر
٣٥ نچی	باطلنی تاشلاماقلق انی توتماسزلقدور
٣٦ نچی	حقنی بلوب ایتمی قالدورماسزلق یعنی یاشرماسزلکدر
٣٧ نچی	الله‌تعالی قاشنـده فائده بیروب‌الله‌تعالی‌که‌یاقون‌قیله تورغان نرسه‌لر برله بالانی هم ایوجماعتلرینی ادبیمکلك
٣٨ نچی	کورشیلرنی رنجتمایجه توغانلر برله آیوروولوشمایجه آلارغه ایزگولك قیلماقدور
٣٩ نچی	الله‌تعالی‌ننك خلقندن هیچ کمکه هیچ نرسه‌گه لعنت قیلماسزلقدور
٤٠ نچی	هر وقتده ذکر تسبیح تهلیل هم قرآن اوقوده بولماقلقدور
	هرنرسه‌نی اوزونکا ایتکانده یایسه قیلغانده کونکلنك سیماسه اول سوزلرنی هم اشلرنی ایکنچی کشیگه

اوزونده ایتمه هم اشلامه چونکه اولده سیننك شکالی یمان اشی یاراتمیدور
مثلا کشیکه برسوز ایتونی تلاسانك اوزونکی شول کشی ایتوب اویلاب
اوزومك ایته تورغان سوزنی اول ایتکسان ایتوب اویلا اگر کونکلنك
قبول ایتسه اوزونك ایتکانده آشکارا ایتورسون اگر قبول ایتماسه ایتماسون آننك
اوچون اولده سیننك کبی ناچار سوزنی هم اشی یاراتمیدور

رسولمز محمد صلی الله علیه وسلم اوشبو سوزلرنی بیان ایتوب بترکاچ سلمان
رضی الله عنه بوقرق حدیثننك ثوابی نرسه‌نی قدرلی دیوب رسول
اللهدان سوراغان ــ رسولمز صلی الله علیه وسلم ایتکان برکشی بوقرق حدیثنی
اورانسه یایسه ایکنجی کشیکه اوراتسه بواشی دنیانی هم دنیاده بولغان
هربرنرسه‌لرنی صدقه بیرودن آرتق هم ایزکوزه‌ك بولور دیوب دخی رسولمز
ایتکان الله تبارك وتعالی بوقرق حدیثنی اورانوچیکه قیامت کننده
عالملر اوونونی بیروب عالملر برله برکه اولتورتور

ابن عباس رضی الله عنه رسولمز محمد صلی الله علیه وسلمدن روایت ایته‌دور ــ
رسولمز ایتکان زماننك آخرونده بر تورلی قوم چقار یعنی بولور
آنلارننك یزلری آدملرننك یزلری کبی بولوب قلبلری شیطانلارننك
قلبی کبی رحمتدن الله تعالی‌نی ذکردن بوش بولور امر معروف قیلماسلار
نهی منکر قیلماسلار آنلارده حکمت بدعت بولور بدعت آلارده سنت
بولور یعنی بدعتنی قیلورلار سنتنی بدعت کبی کوروب قیلماسلار پس
اول زمانده الله تعالی اول قومننك یاوزلارونی اختیارلی ایتوب یاوزلارننك
سوزلری یورومونك صونکنده ایزکولری دعا قیلورلارده دعالاری
یاوزلار بولدوقی اوچون قبول بولماس معاذ النسفی رضی الله عنه رسول اللهدن
روایت ایته‌دور ــ رسولمز ایتکان آدملرکه بر زمان کیلور اول
زمانده مینم سنتم ایسکروب بدعت یانکرور یعنی بدعتنی توتارلار
سنتدن قاچارلار شول زمانده برکشی مینم سنتمه ایارسه یالغز هم غریب

بولوب قالور آدملرننك بدعتلرینه ایارکان کشی ایللی یولداش تابار یعنی کوب یولداش تابار اوشبو سوز رسولزدن کوچرلمشدور آننك یولونده یرملك بزگه تیوشدور بس اویلاب بدعتلردن یراق بولوب سنتلر طرفنده قالیق الله تبارك وتعالی هرقایومزغه توفیق بیروب بدعت قاتوشماغان یوللارده قیلغای ایدی آمین .

اوشبو نرسه‌لرنی بالالارغه اوقتوچیلاردان اوتنه‌من عرب تلنده اولان لفظلرنی هربرسینه اورونلاروندە ترکچه یعنی اوزمزنك عرب تلینه مقابل تلمزچه آنکلاتوب اویره‌تمککنی بزفقیر هربرسونی ترکچه‌گه ترجمه ایتوب یازساق کتابمزننك — عبارتنده بیک اوزنکنایسزلق تابولوب علم ایالرینی خفاغه توشرو بولور دیوب قایو سوزلریمزنی اوزحالتنده عرب تلنده قالدوردق معلم آفندمز البته لغة عربیه‌دن کوب حفظ ایاسی بولوب قری ترکینی سویماس هم کتابمزده کوب اورونلرده تمامیتی بولمدی وقایولارونی قاراب اورنینه مصادف بولمای تابمادق اول اورونلارغه‌هم کتم ایتمای تابمادوم لفظنی یازدق باشقه بز بلمکان یتوشمکان اورونلری بولوراوتنه‌من معلملردن هم‌اوزلری بلوب‌اوقوچیلاردان هربرنقصانمزنی انسانلقغه نسبت بیروب عفو بیورماقلارونی ایکنچی کره طبع میسر بولسه انشاالله تعالی بقدر الطاقة تکمیل والحاقنه اجتهاد ایتوب طبع ایتدورتومز

الحمدلله وسلام علی عباده الذین اصطفی صلی الله علی
نبینا محمد وعلی آله واصحابه اجمعین

﴿ تمام ﴾

سؤال

سؤال — بالالرغه اوقتوچیلر اوچون صراوروشی

١ الله تعالی خصوصنده بیان قیل
٢ بزلرنی یوقدان بار ایتوچی کم
٣ قایولرومزنی یوقدان بار ایتکان
٤ آنامز قارنونده کم تربیه ایتکان
٥ دنیاغه چقغاچ کم تربیه ایتکان
٦ ترسه اوستنده ترسه آستونده ایتکان
٧ کندزنی روشده تربیه ایتکان
٨ کیچنی روشده تربیه ایتکان
٩ بزننك فائده مزگه نیلر یاراتقان
کلرنی بزگه قل ایتکان . .
١٠ بزدن اولك کنی یاراتقان
١١ هرزمان کشیسنه ترسه بیرشکان
١٢ اول حکملرنی نیچک دیلر
١٣ اول حکملرنی توتونی نیچک دیلر
١٤ اول حکملرنی کمگه بیرشکان نیچک دیلر
١٥ اول حکملرنی پیغمبرلرگه کم کیتورشکان
١٦ نی اسملی فرشته . . . . .
اول پیغمبر حکملرنی نی اشلاشکان
١٧ خلق قبول ایتکاننی . .
١٨ کلر قبول ایتکان کلر ایتمشکان

١٩ ایتوچیکه ایتموچیکه نی بولور
٢٠ دنیاده هلاك بولغان کلر .
٢١ الله تعالی دن کیلگان حکملرگه تل برله ایتوب کونکل برله اشانونی نی دیلر . . .
٢٢ ایمان ننك عربچه سی نیچک .
٢٣ معناسی نیچک . . . . . .
٢٤ ایمان نیچه تورلی ترسه برله یوقله تل برله نی اشلنه دور . . . .
٢٥ قلب برله نی اشلنه . .
٢٦ آدملر قاشنده ایمانلی دیوب نی برله حکم ایتولور . . . .
٢٧ اول سوزلر نیچک ـ معناسی نیچك
٢٨ اول سوزلرنی عربچه نیچك دیلر
٢٩ ایمان نیچه تورلی ـ نیندیلر ـ
٣٠ ایمان اجمالی نی دیگان سوز .
٣١ ایمان تفصیلی نی دیگان سوز ـ
٣٢ ایمان اجمالی ننك عربچه سی نیچک
٣٣ معناسی ترکیچه سی نیچک ـ
٣٤ ایمان تفصیلی ننک عربچه سی نیچک
٣٥ معناسی ـ ترکیچه سی نیچک
٣٦ اشانوتیوشلی بولغان نرسه لرنی نیچک دیلر

٣٧	مؤمن بەگەاشانوچی نی نچک دیلر
٣٨	الله تعالی گەاشانو ننک روشی نچاك
٣٩	الله تعالی ننک بارلغینه دلیل نرسه
٤٠	معناسی نچک . . . . . .
٤١	الله تعالی ننک برلیکینه دلیل نرسه
٤٢	الله تعالی نی نچه نرسەدە برلو تیوشلی
٤٣	وجوب الوجودده برلکینه دلیل نرسه
٤٤	وجوب الوجودده برلو روشی نچک
٤٥	خالقیتده برلکینه دلیل نرسه
٤٦	خالقیتده برلو ننک روشی —
٤٧	معبودیتده برلکینه دلیل نرسه
٤٨	معبودیتده برلو ننک روشی نچک
٤٩	الله تعالی ننک تنکداشی بولماوغه دلیل نرسه
٥٠	الله تعالی ننک صفتلری باری
٥١	ذاتنده بولغان صفتلرنی نچك دیلر
٥٢	اثنده بولغان صفتلرنی نچك دیلر
٥٣	ذاتیه صفتلری نچه تورلی —
٥٤	ثبوتیه سی نچه — نیندیلر — —
٥٥	حیاتنی معناده بوصفت بولسه نچك دیلر
٥٦	قدرتنی معناده بوصفت بولغان
٥٧	ذاتی نچك دیلر نی معناده
٥٨	علمنی معناده بوصفة بولغان ذاتنی نچک دیلرنی معناده — —
٥٩	سمعنی معناده بوصفة بولغان ذاتی نچک دیلر معناسی نچک
٦٠	بصرنی معناده بوصفت بولغان ذاتنی نچک دیلر معناسی نچک
٦١	ارادەنی معناده بوصفت بولغان ذاتنی نچک دیلر لی معناده
٦٢	کلامنی معناده بوصفت بولغان ذاتنی نچک دیلر — لی معناده
٦٣	تکوین نی معناده بوصفت بولغان ذاتنی نچک دیلر — لی معناده
٦٤	بزننک باربولماقز نچه حرفدن
٦٥	اعتباریه صفتلری نچه — نیلر
٦٦	معنالری نچک — — — —
٦٧	ثنائیه صفتلری نچه — — —
٦٨	فعلیه صفتلری صانلیمی —
٦٩	فعلیه صفتلری برله ذاتیه صفتلری آراسنده آیرما نچک
٧٠	ذاتیه صفت نیک اوزگاروگه یارامی
٧١	فعلیه صفت نیک اوزگارمه
٧٢	الله تعالی ننک نچه اسمی بار —
٧٣	الله تعالی ننک فرشته‌لرینه اشانو نچک
٧٤	آدمده نچه فرشته — نی اشلیلر

٧٥ اسملری نچـک ـ ـ ـ ـ
٧٦ هر آدم ده نچه فرشته بار دیکانلر
٧٧ باشقه اشلرگه تابشرولغان فرشته بارمی
٧٨ فرشته لرننک پیغمبرلری نچه اسملری نچـک
٨٩ آلارنیکه تابشـرولغان
٨٠ اوز اختیارلری برله اشلیلرمی
٨١ الله تعالی ننك کتابلریغه اشانو نچك
٨٢ اول کتابلارده نی بیان ایتولـگان
٨٣ اول کتابلارکم ننك سوزلری
٨٤ الله تعالی طرفندان نچه کـتاب اینگان
٨٥ نچه‌سی اولوغ کتابلار ـ
٨٦ اسملری نچك ـ باشقه لاری نچك
٨٧ بو کتابلر ننك آخرغـی قایسی
٨٨ بو کتابلرده نرسه بیان ایتلگان
٨٩ الله تعالی ننك پیغمبرلریغه اشانو نچـک
٩٠ پیغمبرلرنی اوچون یبرلـگان ـ
٩١ الله تعالی ننـک نیندی قللاری آلار ـ
٩٢ باروسی نچه پیغمبر کیلـگان ـ
٩٣ بزلر نچـک اشانابز ـ
٩٤ محمد علیه السلام دان حسابی نچك کوچرلـگان
٩٥ رسول کم ـ نچه‌سی رسول ـ
٩٦ قرآن شریفده نچـه پیغمبر اسمی بار ـ
٩٧ نچـه پیغمبرده اختلاف بار
٩٨ نچه پیغمبرگه کـتاب اینگان
٩٩ آدم علیه السلام گه کوبمی ـ
١٠٠ شیث علیه السلام گه کوبمی ـ
١٠١ ادریس علیه السلام گه کوبمی
١٠٢ ابراهیم علیه السلام گه کوبمی
١٠٣ موسی علیه السلام گه نی اسملیسی
١٠٤ داود علیه السلام گه نی اسملیسی
١٠٥ عیسی علیه السلام گه نی اسملیسی
١٠٦ محمد صلی الله علیه وسلم گه نی اسملیسی ـ
١٠٧ پیغمبرلر حقنده نچه صفت بلورگه
١٠٨ صدق نی معناده ـ
١٠٩ امانت ـ تبلیغ نی معنالرده ـ
١١ فطانت ـ عصمت نی معنالرده
١١١ پیغمبرلر ننك اوّلی هم آخری کم
١١٢ کمننك شریعتی قیامتکه قدرلی
١١٣ پیغمبرلر قایسی جنسدن ـ
١١٤ آخرت کنینه اشانو نی روشده
١١٥ دنیا اوّلده بولغانمی ـ

١١٦ دنیایه چکمی صونکنده نی بولور
١١٧ یوقدان باربولغان نرسه نی اشلی
١١٨ هر جان ایاسی نی اشلر —
١١٩ دلیل نرسه ـ معناسی نیچك ـ
١٢٠ اولگاچ قایا قوبارلار —
١٢١ آنده نی بولور —
١٢٢ کملر صورارلار —
١٢٣ نیلر صورارلار نیچك صورارلار
١٢٤ نیچک جواب بیرور —
١٢٥ جواب بیرسه نی قیلورلار —
١٢٦ بلمیم دیسه نی قیلورلار —
١٢٧ اول فرشته لرننك اسملری نیچك
١٢٨ قبرده صوراو بولوغه دلیل نیچك
١٢٩ معناسی نیچک . . .
١٣٠ قبرده عذاب بولوغه دلیل
١٣١ معناسی نیچك . . .
١٣٢ قبرده نعمت بولوغه دلیل —
١٣٣ معناسی نیچک . . . .
١٣٤ تقدیرگه اوشانوننك روشی نیچك
١٣٥ یخشیلق یاوزلق الله تعالی دن بولوغه
١٣٦ دلیل نرسه ـ معناسی نیچک
١٣٧ هرقایوسی الله تعالی دن بولغاچ
١٣٨ نیك یاوزلققه عذاب بولاچاق
١٣٩ بعثکه اشانو نیچک —
١٤٠ قوبارولغاچ قایا بارورلار ـ

١٤١ اول اوروندہ نیلر بولور ـ
١٤٢ عمل دفتری نرسه . . .
١٤٣ قایو طرفدان بیرولور دفتر
١٤٤ دفترلرنی آدملر نی اشلر —
١٤٥ دفترده نیلر یازولغان بولور
١٤٦ عملر قایده اولچانور —
١٤٧ میزان نرسه . . . . .
١٤٨ نی روشده اولچانور —
١٤٩ صونکره نی قیلنور —
١٥٠ صراط نرسه . . . .
١٥١ موندان اوتکان آدم قایابارور
١٥٢ اوته آلمغان نی قیلور —
١٥٣ جنت تموغ حاضر بارمی —
١٥٤ اولوکده بولغانمی . . .
١٥٥ دلیل نرسه ـ معناسی نیچک
١٥٦ تموغ اولوکدن بولوغه دلیل نرسه
١٥٧ جنته گی آدملر نی کورورلر
١٥٨ نی روشده کورورلر —
١٥٩ جنتده نیندی کول بار —
١٦٠ صوی نیندی . . .
١٦١ تموغده کم منگو قالماس —
١٦٢ کم قالور ـ منگو قالماوچی
کوبمی تورور
١٦٣ اجراح تموغده اولوم بارمی —
١٦٤ تموغ عذابی کیمرمی . . .

١٦٥ پیغمبرلردن بر پیغمبرگه
ایاروچیلی نیچک دیلر
١٦٦ بز قایو امتدن بز . . . .
١٦٧ اعتقادده مذهبمز کملردر —
١٦٨ عملده مذهبمز کمدر —
١٦٩ محمد صلی الله علیه وسلم نک امتی
اوّلده نیچه تورلی بولغان
١٧٠ رسوللر نیچک خبر بیرشکان —
١٧١ رسوللردن آلار کملر دیوب
١٧٢ صوراغاچ نیچک جواب بیرشکان
١٧٣ اوتدان قتولغوچی بولکنی نیچک
دیلر —
١٧٤ یتمش اوچکه بولنو قایوزمانده
بولغان . . .
١٧٥ حدیث نیچک بولنو اوچون —
١٧٦ بو بولکارنی نیچک دیولور —
١٧٧ بزلر بو مذهبلردن نی اشلرگه
تیوشلی . . .
١٧٨ آلاردان آیورو اوچون نی
قیلمق کیراك . . . .
١٧٩ آلارنك مذهبلرینی بلو
اوچون نی قیلورغه کیراك —
١٨٠ آلارنک اصللاری نیچه —
١٨١ قایسی شیخ توقز بولونی روایت
ایتدی نی اسملی کتابده —

١٨٢ اول توقز کملر بو توقز نیچه گه
بولنه‌در . . .
١٨٣ آلار کملر . . . . .
٨٤ اباضیه‌لردن نیچک آیورولغان —
١٨٥ اسواریه‌لردن نیچک آیورولغان
١٨٦ اسکافیه‌لردن نیچک آیورولغان
١٨٧ اسمعیلیه‌نک مذهبی نیچك
١٨٨ اطرافیه مذهبی نیچک —
هر قایوسی اوشبو روشده
صورالور . . . . . .
١٨٩ اوشبو مذهبلرنک قایوسندن
آیورولو اوچون نیچه نرسه
بلەسون —
١٩٠ نیلر اوقوب چق . . . . .
١٩١ تفضیل الشیخین نی معناده —
١٩٢ اول قارنلار کملر —
١٩٣ حب الختنین نی معناده —
١٩٤ ایکی کیاو کملر —
آخرینه‌چه اوشبو روشده
صوراب چقولور
١٩٥ فرقهٔ ناجیه نی اش اوچون
اوتقه کرماس . . . .
١٩٦ باشقه اوچون کروی ممکن می —
١٩٧ الله تعالی اوزینك بارلغنده
بر نرسه‌گه محتاجمی —

١٩٩	الله‌دان باشقه نرسه‌لر كه‌شكه محتاج . . . .
٢٠٠	الله تعالی نڭ خلق ایتوندن باشقه بار بولغان نرسه بارمی —
٢٠١	قللارنڭ اشلرینی یوقدان بار ایتوچی كم . . . . . .
٢٠٢	قرآن كمنڭ سوزی یوقدان بار بولغانمی . . .
٢٠٣	قرآن كه‌شكه ایندرلگان —
٢٠٤	الله تعالی نڭ سوزی نی روشده
٢٠٥	بركشی قرآن یوقدان بار بولغان دیسه نی بولور —
٢٠٦	مؤمنلرنڭ الله تعالی نی كورولری قایده
٢٠٧	پیغمبرلرنڭ آرتوغراقی هم آخرغسی قایسی پیغمبر . . . .
٢٠٨	آننڭ شریعتی قایوزمانغه قدرلی
٢٠٩	محمد صلی الله علیه وسلمدن صوڭ پیغمبر كیله‌چكمی
٢١٠	محمد صلی الله علیه وسلم خبر بیرگان نرسه‌لر حقمی
٢١١	نیندی نرسه‌لر برله خبر بیرگان —
٢١٢	بركشی رسولمز كیتورگان نرسه‌لرنی تلی برله ایتوب كوڭلی برله
	اشانسه نیچك ایتوتیوشلی بولور
٢١٤	مؤمن كشی گناه سببی ایماندان چغارمی — — — —
٢١٥	اولوغ گناه ایاسی نڭ توبه‌سی قبولمی
٢١٦	رسولمزدن صوڭگی خلیفه‌لر كملر —
٢١٧	دورت خلیفه‌نڭ آرتوقلاری قایولاری نی روشده —
٢١٨	ابوبكر هم عمر رضی الله عنهما نڭ آرتوقلقلری نرسه برله ثابت
٢١٩	علی رضی الله عنه بو خصوصده نی ایتكان — — —
٢٢٠	رسول الله‌دان صوڭ خلیفه ابوبكر رضی الله عنه بولوغه عبدالقادر الجیلانی حضرتلری نی روایت ایتكان — — —
٢٢١	حضرة علی‌دن ینه نرسه روایت ایتكان — — —
٢٢٢	حسن رضی الله عنه آرتقمی یا
٢٢٣	حسین رضی الله عنه آرتقمی —
٢٢٤	عائشه رضی الله عنها برله فاطمه رضی الله عنها نڭ قایوسی آرتق
٢٢٥	محمد صلی الله علیه وسلم خبر بیرگان قیامت علامتلری نیلر —

٢٢٦	یلدوز آتولو قوشلار تجقرو نیکه علامت توکل —
٢٢٧	یلدوزلارنی الله تعالی نی اوچون خلق ایتکان — — — —
٢٢٨	قوشلارننك تجقروی نرسه —
٢٢٩	اعتقاد نرسه — — — —
٢٣٠	نی وقتده نیلرکه اشانو —
٢٣١	تقدیر توغروسنده سیلاو درستمی
٢٣٢	صحابه‌لر تقدیر توغروسنده سیلاکانده رسولمز نی دیکان —
٢٣٣	تقدیر سیلاشکانده نی اشلرکه کیراك
٢٣٤	نمازنی وقتدان کیچکترو درستمی
٢٣٥	خاتون کشی بالاسی توغانده کیچکتروی یاریمی — —
٢٣٦	بوسوزدن نرسه بلندی — —
٢٣٧	اهل قبله حقنده نی اشلرکه تیوشلی
٢٣٨	یاوز امامغه ایاروب نماز اوقو درستمی — دلیل نرسه —
٢٣٩	یاوز اولوککه جنازه نمازی اوقو درستمی — دلیل نرسه —
٢٤٠	ظالم پادشاهغه قارشو کیلو درستمی
٢٤١	دلیل نرسه — قای اورونده درست دلیل نرسه — معناسی نیچك —
٢٤٢	اوتکانده‌کی عالملرنی شلته‌لو درستمی
٢٤٣	صحابه‌لر حقنده ملی نی اشلرکه کیراك — صحابه‌لرننك حالوندن سوز السه نیچك جواب بیرورکه کیراك —
٢٤٤	نیچه اورونده ایکی چیتککه مسح درست بولور — دلیل نرسه —
٢٤٥	دین اشنده عقل برله یرودرستمی
٢٤٦	دینده قیاس برله یرودرستمی
٢٤٧	اوّل قیاس برله یروچی کم —
٢٤٨	الله تعالی ننك ذاتندن سوراو تیکشرو درست بولورمی —
٢٤٩	رسولمز بو توغریده نی دیکان
٢٥٠	تمش ایکی بولکنی بلو کیراکمی یا کیراك توکلمی — — —
٢٥١	دلیل نرسه — — — — — —
٢٥٢	موسی علیه السلام قصه‌سی نیچك دلیل بولادور — — —
٢٥٣	نرسه‌که دائمچیلق قیلورغه قوشقان رسولمز — — —
٢٥٤	دلیل نرسه — — — —
٢٥٥	اول فرق سوز نیلر —
٢٥٦	سلمان رضی الله عنه‌که رسولمز نیچك جواب بیرکان —
٢٥٧	کم قلی سین — کم ادتی —
٢٥٨	نماز اوقوماغان کشی مؤمن مه

٢٥٩	بر گناهده نچه نچارلی صفتلاری بار	٢٦٦	٧ نچی نرسه — — —
٢٦٠	اولنگی نرسه — — —	٢٦٧	٨ نچی نرسه — — —
٢٦١	٢ نچی نرسه — — —	٢٦٨	٩ نچی نرسه — — —
٢٦٢	٣ نچی نرسه — — —	٢٦٩	١٠ نچی نرسه — — —
٢٦٣	٤ نچی نرسه — — —	٢٧٠	گناهدن صاقلاو خصوصنده بردی وعظ بلمز — —
٢٦٤	٥ نچی نرسه — — —	٢٧١	هر گناهنک آصلی نرسه — —
٢٦٥	٦ نچی نرسه — — —	٢٧٢	مثاللری نچه نچت — — —

تنبه هم تنبيه

برکشی اوزینه بوقدان بار ستوچی اللهنی آچیغلاندوره هم الله تعالی‌نک دشمانونی شادلاندوروب دشمان سوزی برله عمل ایتسه ـ یخشی بولغان اورونلاردان قاچوب یمان بولغان اورونلارونی تلاسه ـ هم اوزینه بیرولگان بولغان نرسه‌نی جفا ایتوب الله تعالی باش ایتوب خلق ایتکان نرسه‌نی نجسلاسه ـ هم اوزینه ضررلارنی تیگزمیچه صاقلاوچینی رنجتوب محمد صلی الله علیه وسلم‌نی قایغولی ایتسه ـ هم جبرکوکی کیچ کندزنی اوزی‌نک ضررینه گواه ایتوب هربر خلقغه خیانت ایتسه شول کشینی قایومز دوست کوروب آنکار ایارونی تلاریز یا بسه اول کشی کبی بولونی تلاریز ـ البته هیچ قایومز تلاماز بلکه هر قایومز آنی دشمان توتاریز ـ اما ویلاب قاراساق اوشبو اون ناچار صفتلارنک اونوسیده هرقایومزده تابولور حتی قایوقندا اول صفتلارنی آقچه برله صاتوب آلامز بو بولورمی عقللیاق بس بزلرگه عقلمز برله اویلاب بو ناچار صفتلاردان صاقلانو تیوشلی بولادور بو اون صفتلر هربر گناهده باردر کیراک کچک کیراک اولوغ گناه بولسون بس برکچک گناه اشلب شول قدر ناچار صفتلر آلساق بزگه گناهدان چون کونکل ایله توروشو تیوشلی بولادور

شرح خطب اسمی کتابده شریر گناهده ون تورلی عیب باردر دیوب
توبانده‌گی روشده ذکر ایتکان :

١ هر وقتده اوزینه کیچی یتکوچی یوقدان بر قیلغان اللهنی آچولاندورو ـ
آننك اوچون الله تعالی بزنی گناه قیلو اوچون خلق ایتمدی بلکه اوزونی
تانوب عبادت قیلو اوچون خلق ایتدی

٢ الله تعالی ننك هم اوزیننك دشمانی بولغان ابلیسنی شادلاندورو ـ آننك
اوچون ابلیس آدم علیه السلامگه سجده ایتمدکی اوچون الله تعالی ننك
رحمتدن سورولوب حاضر زمانده اوزینه تموغغه کرورگه یولداش لار حاضر
لرگه تورو شادور بزنی گناه قیلوغه قزوقدوروچی شول اما بز ننك ابلیس
سوزنی توتوب گناه قیلو ومز بر دشمان فلان اورونغه بار من سینی ده تونده
اولتورورمن دیدکده شوننك سوزونی قبول ایتوب باروکبی چونکه
ابلیس ننك بزگه دشماناقی هم آزدوروورغه یروی معلوم پس بزگه
ابلیسگه ایاروودن بیك یراق قاچارغه کیراك بولادور

٣ اورونلر ننك تلاغشی هم کورکام راحتلیره‌گی بولغان جنتدن یراق
قیلو ـ آننك اوچون هر وقتده الله تعالی دن جنتکه کرونی صوراب
تموغدان یراق بولونی تلیمز اما جنت گناه قیلماغان گناهسز
آدملر ننك اورنی ایدی پس آندان گناه قیلوب یراق بولاسز

٤ اورونلر ننك یاوزراقی قاتی عذابلی‌ی بولغان تموغغه یاقون بولو ـ
آننك اوچون تموغ گناهلی کشیلر ننك اورنی بولوب تموغنی تلاکان بولابز ـ

٥ الله تعالی پاك ایتوب خلق ایتکان نفسنی نجسلاودر ـ آننك اوچون
گناه نجس اشدر .

٦ اوزينه ياقون هم حرمتلی بولغان نفسنی جفالاندودر ـ آننك اوچون
گناه سببلی عذابكه تیوشلی بولادور حالانكه هر قایومزننك نفسلرمز
قدرلی مثلا بردا رماقمزننك آزجیریكنه آغرساده بتون تنمز آغرادور
اما برگناهنی قیلو ایكی آیاقنی كیسوب آلغاچ حاصل بولاتورغان
آغرودان نیچه مرتبه قاتیراق عذابكه تیوشلی ایكه‌دور

٧ اوزونی رنجتمكان صاقلاب توتوچی فرشته‌نی رنجتو ـ آننك اوچون
الله تعالی هر آدمنی شیطان ضررندن صاقلاو اوچون فرشته‌لر تابشرغان
آلار یخشیلقغه توروشوب بز آلارنی رنجتسك یخشیلقغه قارشو
یمانلق بولادور

٨ اوزینه پیغمبر بولوب دینی سببلی منكو راحتكه سبب بولغان محمد صلی الله
علیه وسلمنی قایغولو قیلو ـ آننك اوچون رسولمز بزلنك اوچون
الله تعالی‌دن كوب جینكلكلر صوراب قیامت‌ده هم بزلنك اوچون
قایغوراجاقدر بزشول جیكل نرسه‌لرنیده قیاما یچه گناه قیلوب رسالك
اول بیك ادبسزلك بولور

٩ كوك‌برله جیرنی هم كندزبرله كیچنی اوزی‌ننك ضررینه گواه ایتدرو
بولادور ـ آننك اوچون گناه قیلوچی البته جیرننك اوستنده
كوكننك آستونده كندز یاسه كیچ قیلادور آنلر كوروب قیامتده
گواهلق بیره‌چكلردر

١٠ هر بر خالقغه آدملرگه حیوانلرغه اوسه تورغان اولانلرگه یغاچلارغه
هرقایوسینه خیانت ایتو ـ آننك اوچون بوكشی‌ننك گناه شومليغندن

بقمور آزایوب ایگنلر اولانلر اوساس بس آدملر حیوانلر آزوقسز قالورلار هم اولانلر قروب تسبیحلرندن کیولورلر اما آدملر گه گنه بولغان خیانق گناه قیلوچی فاسق تنك گواهلغی شریعتده قبول ایتولمیدور بس برکشی براشنی دعوی ایتسه اول اشنی کوروچی بوفاسق بولسه حکم وقتنده گواهلغی قبول ایتولمانچه دعواچی محروم بولادور بس بر گچکنه گناهده بوقدر عیبلر بولغاچ زور هم کوب گناهلرده سانسز بولمق کیراك الله تعالی توفیق بیروب اوشبو گناهلردان براق قیلسه ایکان اوشبو عیبلرنك برسیده بزگه عبرة آلورغه یتسه مثلا یغمور آزایو یغمور بولماسه آشلق بولمیدر آشلق بولماسه آچلق بولادور اما بزهیچ قایومز آچ تورورغه راضی هم صبر توچی توگل بس آچ تورونك سببی گناهدان بولغاچ آناردان صاقلانیق الله تعالی هرقایومزنی اوشبو صفتلردان کوب مسافهلر براق ایتکای آمین بحرمة من هو سید المرسلین .

﴿ گناهدان صاقلانو خصوصنده وعظ ﴾

هر قایومزنی یوقدان بارایتوب جیر کوکنی یوقدان بارایتوچی الله تعالی در رزق کیوم توراتورغان اوروفلرومز هرقایوسی الله تعالی نکیدر هر نرسه مزنی الله تعالی اوز یولینه صرف ایتو اوچون بیرگاندر گناه قیلو الله تعالی گه قارشولقدور بس بز گناه قیلونی تلاساك الله تعالی نك برنرسه لری نك واسطه سی ایله ده گناه قیلمیق چونکه الله تعالی اول نرسه نی گناه قیلو

اوچون بیرمدی گناه قیلورنی تلادکرزده اوّل الله تعالی ننك جیرندن چقیق
آننك اوچون الله تعالی جیرنی اوستونده گناه قیلو اوچون بیرمدی
بلکه اوزون تانوب عبادت قیلور اوچون بیردی هم کوکننك آستوندن
چقیق آننك اوچون الله تعالی کوکننك آستونده گناه قیلو اوچون
خلق ایتمدی هم الله تعالی ننك کیوملرنی کیمیک چونکه الله تعالی اول
کیوملرنی کیوب اوزینه قارشولق قیلو اوچون بیرمدی هم الله تعالی ننك
رزقن آشامیق ـ چونکه الله تعالی اول رزقنی آناب گناه قیلو اوچون
بیرمدی بس قایده باروروز قابواورونده گناه قیلوروز اگر کوکده منوب
بایسه جیر آستینه توشب قیلوروز دیساك اولده بولمیدر چونکه کوك جیر
الله تعالی نکی آلارنی الله تعالی گناه قیلو اوچون خلق ایتمدی بس گناه قیلوغه
هیچ ممکن توکل ایکان زور ادبسزلك ایکان الله تعالی دن توفیق هدایت
صوراب اول اشلرمزدن قایتوب توبه ایتب توغری یولده بولیق

(الحمدلله رب العالمین جعلنا من عباده المسلمین)

هر گناهننك اصلی اسراف آننك اوچون اسرافننك معناسی (وضع الشیء
فی غیر موضعه) ترکیه سی) نرسه نی اوز اورنوندان باشقه اورونغه قویودر
مثلا قول برله گناه قیلساق قولننك بیرلکی گناه اوچون توکل ایدی
بلکه شریعتده درست بولغان اشلرنی اشلو اوچون ایدی بس اسراف
بولدی باشقه گناهلرده بوروشده اسرافقه قایتادور

سبحان ربك رب العزة عما یصفون وسلام علی المرسلین والحمد رب العالمین

حق تعالی‌نینک یاردمی برله ۱۳۱۸ نچی یلنك اونونچی صفر الخیرده
جمعه‌کن ترتیب ایدومز تمام بولوب فائده سونی تلارەك قالدق

ترتیب ایدلمش رساله‌لرمز

اسباب الفقر والغناء یعنی فقیرلك بایلقلارنینک سببلرینی بیان ایته‌در
هم اسملرنینک بعضسنی درست یازو
هم تعلیم المهمات
هم بش صوم‌نامنده برحکایت
هم یکرم ایکی حکایتی اوچینه آلغان بخت حکایتی نامنده برحکایت
هرقایوسی کریمفلرنینك کیبتلرنده بولاجاقدور

اوچون بیرمدی گناه قیلونی تلادکزده اوّل الله تعالی ننك جیرندن چقیق آنك اوچون الله تعالی جیرنی اوستونده گناه قیلو اوچون بیرمدی بلکه اوزون تانوب عبادت قیلور اوچون بیردی هم کوکننك آستوندن چقیق آننك اوچون الله تعالی کوکننك آستونده گناه قیلو اوچون خلق ایتمدی هم الله تعالی ننك کیوملرینی کیمیک چونکه الله تعالی اول کیوملرنی کیوب اوزینه قارشولق قیلو اوچون بیرمدی هم الله تعالی ننك رزقن آشامیق - چونکه الله تعالی اول رزقنی آشاب گناه قیلو اوچون بیرمدی بس قایده باروروز قابواوروندە گناه قیلورمز اگر کوکده منوب یایسه جیر آستینه توشب قیلورمز دیساك اولده بولمیدو چونکه کوك جیر الله تعالی نکی آلارنی الله تعالی گناه قیلو اوچون خلق ایتمدی بس گناه قیلوغه هیچ ممکن توکل ایکان زور ادبسزلك ایکان الله تعالی دن توفیق هدایت صوراب اول اشلرمزدن قایتوب توبه ایتب توغری یولده بولیق

(الحمد لله رب العالمین جعلنا من عباده المسلمین)

هرگناهننك اصلی اسراف آنك اوچون اسرافننك معناسی (وضع الشیء فی غیر موضعه) ترکچه‌سی) نرسه‌نی اوز اورنوندان باشقه اورونغه قویودر مثلا قول برله گناه قیلساق قولننك بیرلکی گناه اوچون توگل ایدی بلکه شریعتده درست بولغان اشلرنی اشلو اوچون ایدی بس اسراف بولدی باشقه گناهلرده بوروشده اسرافقه قایتادور

سبحان ربك رب العزة عما یصفون وسلام علی المرسلین والحمد لله رب العالمین

حق تعالی‌نینک یاردمی برله ۱۳۱۸ نچی یلنک اونونچی صفر الخیرده جمعه‌کن ترتیب ایدومز تمام بولوب فائده سونی تلاره‌ك قالدق

ترتیب ایدلمش رساله‌لرمز

اسباب الفقر والغنأ یعنی فقیرلك بایلقلارنینک سببلرینی بیان ایته‌در

هم اسملرنینک بعضسنی درست یازو

هم تعلیم المهمات

هم بش صوم نامنده برحکایت

هم یکرم ایکی حکایتی اوچینه آلغان بحت حکایتی نامنده برحکایت

هرقایوسی کریمفلرنینک کیبتلرنده بولاچاقدور